National Library
of Sweden

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

SOU
1956:22 A

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1956: 22

Ecklesiastikdepartementet

KUNGL. BIBL.
- 5 SEP 1956
STOCKHOLM

ALTERNATIVT AFTONSÅNGSRITUAL

FÖRSLAG AVGIVET AV SAKKUNNIG INOM KUNGL. ECKLESIASTIKDEPARTEMENTET

Stockholm 1956

Statens offentliga utredningar 1956

Kronologisk förteckning

1. Åldringsvård. Idun. 344 s. **S.**
2. Fiskhandeln i Sverige. Idun. 194 s. **Jo.**
3. Restaurering av Uppsala domkyrka. Victor Petterson. 170 s. **E.**
4. Statens stöd åt växtförädlingen m.m. Egnellska. 295 s. **Jo.**
5. Standardtariffer för detaljdistribution av elektrisk kraft. Hæggström. 96 s. **K.**
6. Statsägda aktiebolag i Sverige. Av R. Tersman. Idun. 110 s. **Fi.**
7. Städernas donationsjord. Kihlström. 86 s. **I.**
8. Förenklad statsbidragsgivning. Idun. 109 s. **Fi.**
9. Frågan om fortsatt samarbete mellan staten och TGO i LKAB. Marcus. 48 s. **Fi.**
10. Investeringsverksamhet och sparande. Balansproblem på lång och kort sikt. Av L. Lindberger. Hæggström. 267 s. **Fi.**
11. Atomenergien. Beckman. 117 s. **H.**
12. Bihang till kyrkohandboken. Idun. 100 s. **E.**
13. Konstbildning i Sverige. Kihlström. 443 s., 24 s. pl. **E.**
14. Tulltaxa. 1. Allmänna synpunkter. Hæggström. 210 s. **Fi.**
15. Tulltaxa. 2. Detaljmotivering. Hæggström. 849 s. **Fi.**
16. Tulltaxa. 3. Taxan. Hæggström. 179 s. **Fi.**
17. Fiskeområde. Idun. 106 s. **Jo.**
18. Seminarieorganisationen. 1. Idun. 237 s. **E.**
19. Kommunalförbund och indelningsändringar. Idun. 228 s. **I.**
20. Utredningen om kortare arbetstid. Kihlström. 280 s. **S.**
21. Utredningen om kortare arbetstid. Bilagor. Kihlström. 236 s. **S.**
22. Alternativt aftonsångsritual. Idun. 85 s. **E.**

Anm. Om särskild tryckort ej angives, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E.** = ecklesiastikdepartementet, **Jo.** = jordbruksdepartementet.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1956:22

Ecklesiastikdepartementet

ALTERNATIVT AFTONSÅNGSRITUAL

Förslag avgivet av sakkunnig inom Kungl. Ecklesiastikdepartementet

IDUNS TRYCKERIAKTIEBOLAG ESSELTE AB
STOCKHOLM 1956

Innehåll

Skrivelse till Konungen 5

Förslag till Psalmvesper 7

Psalmer 17

Hymner 61

Historik 65

Principiella synpunkter 66

Kyrkomusikaliska synpunkter 72

De enskilda momentens utformning 75

Tiden för aftonsång 80

Förslag till friare textordning 84

Till Konungen

Enligt nådigt brev av den 13 mars 1953 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla en sakkunnig för att inom departementet utarbeta förslag till de ändringar i kyrkohandboken, som avses i

kyrkomötets skrivelse den 6 oktober 1951, nr 3, i anledning av väckt motion angående alternativt aftonsångsritual.

Departementschefen tillkallade den 16 mars 1953 tillförordnade kyrkoherden Nils Evert Palmer såsom sakkunnig för nämnda ändamål.

Sedan det mig anförtrodda uppdraget slutförts, får jag härmed överlämna det av mig utarbetade förslaget till alternativt aftonsångsritual, s. k. psalmvesper, och jämväl förslag till i viss utsträckning friare ordning i fråga om texter vid aftonsång.

Organisten i Lidingö musikdirektör Harald Göransson har granskat förslaget ur musikalisk synpunkt.

Stockholm den 18 juni 1956.

Underdånigst

Evert Palmer

PSALMVESPER

1. Psalmsång

Under orgelförspelet gå försångaren, skriftläsaren och prästen, i nu nämnd ordning, upp i koret och taga plats längs vardera sidan. Om barn och ungdom, jämte försångaren och skriftläsaren, utföra växelläsning och växelsång, taga de likaledes plats i koret. Samtliga gå upp i koret i procession, ordnad på led om två: först barn och ungdom, sedan försångaren och skriftläsaren, slutligen prästen.

2. Till ingång

Finns ingen försångare, träder prästen i hans ställe.
Under Fastan, liksom på Botdagen, utelämnas *Ära vare Fadern.*

Försångaren sjunger eller säger:

O Gud, kom till min räddning.

Församlingen sjunger eller säger:

Herre, skynda till min frälsning.

Försångaren sjunger eller säger:

Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande,

Församlingen sjunger eller säger:

Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

3. Psalmer

Utföras i antifonal form med antifon och *Ära vare Fadern,* i responsorial form med omkväde och i koralform med psalm ur Svenska Psalmboken.

I stället för samtliga tre i *Psalmer* anförda psaltarställen må en eller två, till dagen hörande, psalmer kunna brukas.

4. Skriftläsning

Skriftläsaren säger, vänd mot församlingen:

Hören Herrens ord i episteln på (Första söndagen i Advent o. s. v.).

Församlingen reser sig.

Skriftläsaren fortfar:

Så skriver aposteln (profeten) N.

Skriftläsaren läser dagens epistel.

5. Responsorium

Skriftläsaren säger eller sjunger, omedelbart efter läsningens slut:

Evinnerligen, Herre, står ditt ord fast i himmelen.

Församlingen förblir stående.

Församlingen säger eller sjunger:

Från släkte till släkte varar din trofasthet.

Skriftläsaren säger eller sjunger:

Ditt ord är mina fötters lykta och ett ljus på min stig.

Församlingen säger eller sjunger:

Från släkte till släkte varar din trofasthet.

Skriftläsaren säger eller sjunger:

Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande.

Församlingen säger eller sjunger:

Från släkte till släkte varar din trofasthet.

Skriftläsaren återtager sin plats.

Församlingen sätter sig ned.

6. Hymn

Utföres som växelsång av församlingen (försångaren v. 1), mellan kören och församlingen eller sjunges av kören ensam.

I stället för de i *Hymner* anförda psalmerna ur Svenska Psalmboken och hymnerna må kören kunna utföra annan kyrklig hymn, vilken alltid bör vara vald med särskild tanke på den innevarande dagen.

7. Versiklar

Försångaren sjunger eller säger:

Låt min mun vara full av ditt lov,

Församlingen sjunger eller säger:

Hela dagen av din ära.

eller
(under Fastan och på Botdagen)
Försångaren sjunger eller säger:

Han var sargad för våra överträdelsers skull,

Församlingen sjunger eller säger:

Och slagen för våra missgärningars skull.

eller

(under Påskdagen, på Reformationsdagen och Kristi Himmelsfärds dag)

Försångaren sjunger eller säger:

Kristus har gjort dödens makt om intet,

Församlingen sjunger eller säger:

Och fört liv och oförgänglighet fram i ljuset.

8. Magnificat (Marias lovsång)

Sv. Ps. 610.

I stället för *Magnificat* sjunges under Fastan och på Botdagen *Guds rena Lamm, oskyldig* (Sv. Ps. 94) av församlingen.

Magnificat utföres som körsång, inledd av försångaren.

Försångaren: Min själ prisar storligen Herren,

Kören: Och min ande fröjdar sig i Gud, min Frälsare.
Ty han har sett till sin tjänarinnas ringhet;
och se, härefter skola alla släkten prisa mig salig.
Ty den Mäktige har gjort stora ting med mig,
och heligt är hans namn.
Hans barmhärtighet varar från släkte till släkte
över dem som frukta honom.
Han har utfört väldiga gärningar med sin arm,
han har förskingrat dem som tänkte övermodiga tankar i sina hjärtan.
Härskare har han störtat från deras troner,
och ringa män har han upphöjt;
Hungriga har han mättat med sitt goda,
och rika har han skickat bort med tomma händer.
Han har tagit sig an sin tjänare Israel
och tänkt på att bevisa barmhärtighet
Mot Abraham och mot hans säd till evig tid,
efter sitt löfte till våra fäder.
Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara,
från evighet till evighet. Amen.

9. Predikan

Under *Magnificat (Guds rena Lamm, oskyldig)* går prästen upp på predikstolen.

Predikan hålles, då ej särskild text är förordnad, över i evangelieboken angiven bibeltext, vilken uppläses. Då dagens epistel är predikotext, behöver episteln icke ånyo uppläsas från predikstolen.

Då aftonsångens text utgöres av dagens epistel, må denna kunna utbytas mot text fritt vald i anslutning till dagens firningsämne.

Under Trefaldighetstiden må predikan över aftonsångens text kunna utbytas mot kortfattad, i sammanhängande följd skeende utläggning av de *Tio budorden*, *Trosbekännelsen*, *Herrens bön*, *Dopet*, *Nattvarden* eller *Skriftermålet*.

Under Fastan må predikan kunna hållas över något stycke ur *Vår Herres Jesu Kristi lidande*, valt enligt sådan, förut uppgjord plan, att lidandeshistorien kommer att i sammanhängande ordningsföljd genomgås vid församlingens söndags- och veckogudstjänster.

På Långfredagen predikas över Sjätte akten av *Vår Herres Jesu Kristi lidande*.

Efter predikan beder prästen antingen den bön som i evangelieboken är införd efter dagens texter, eller följande bön:

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi icke må vara glömska hörare, utan dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod, intill änden, och varda saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Härefter sker pålysning om gudstjänster och församlingsarbete och om kollekt.

Slutligen uttalar prästen en ur Skriften hämtad välönskan över församlingen, såsom följande:

Vår Herres, Jesu Kristi, nåd, Guds kärlek och den Helige Andes delaktighet vare med eder alla. Amen.

10. Psalmsång

Under orgelförspelet träder prästen för altaret.

Under psalmsången må kollekten kunna upptagas med håvgång.

11. Böner

Som allmän kyrkobön kan under Fastan (dock ej på Jungfru Marie Bebådelsedag) samt på söndagarna Septuagesima och Sexagesima, på Botdagen och Domssöndagen brukas nedan införda växelläsa bön, inledd med *Herre förbarma dig* och *Fader vår* och avslutad med kollektböner. Bönen *Evige, allsmäktige Gud* kan företrädesvis användas under Advents- och Jultiden, på Nyårsdagen, Kyndelsmässodagen och Jungfru Marie Bebådelsedag samt under Påsk- och Pingsttiden, och bönen *O Gud, du som* under Trettondedags- och Trefaldighetstiden samt på Den helige Mikaels dag, Alla helgons dag, Reformations-, Missions- och Tacksägelsedagen.

Efter psalmsångens slut sjunger eller säger prästen, vänd mot församlingen:

Herren vare med eder.

Församlingen sjunger eller säger:

Med dig vare ock Herren.

Prästen sjunger eller säger:

Låtom oss bedja.

Prästen vänder sig mot altaret.

Prästen: Evige, allsmäktige Gud, vi tacka dig för alla dina välgärningar: Du giver oss dagligt bröd, du giver oss vederkvickelse och glädje, du fostrar oss genom trångmål och kors för ditt rike, du har skänkt oss ditt heliga ord, du upptager oss i din kyrka på jorden, du har berett oss ett evigt hem hos dig.

Församlingen: Dig vare ära i evighet!

Prästen: Vi bedja dig i vår Herres Jesu namn: Se nådeligen till din kristna kyrka och helga henne i din sanning. Giv henne rätta tjänare. Sänd arbetare i din myckna skörd, och låt ditt namn bliva känt över hela jordens krets. Församla dina kristtrogna i världen, att det må bliva en hjord och en herde.

Församlingen: Hör oss milde Herre Gud!

Prästen: Håll din skyddande hand över konung och folk. Välsigna alla hemmen i vårt land. Led vår ungdom på dina vägar. Hjälp dem som fostra och lära. Tänd kärlekens eld i allas våra hjärtan och giv fred åt folken på jorden.

Församlingen: Förbarma dig över oss!

Prästen: Herre, hjälp alla lidande och betryckta. Styrk oss i dödens stund. Herre, led oss genom tidens mörker, genom dess oro och villa, genom faror och frestelser till ditt eviga rike.

Församlingen: Hör oss, milde Herre Gud!

Härefter följer en kort stunds tystnad för stilla bön och förböner, inledd med orden: *Låtom oss nu bedja under tystnad.*

Förbönerna må av prästen kunna angivas med orden: *Låtom oss bedja för.*

Prästen knäböjer. Församlingen faller på knä eller böjer sig ned.

Tystnaden avslutas med följande ord:

Prästen: Herre, värdes i nåd upptaga våra böner.

Församlingen: Och låt vårt rop komma inför dig.

Prästen säger, fortfarande vänd mot altaret:

Låtom oss nu alla bedja så, som vår Herre Jesus Kristus själv har lärt oss.

Prästen beder: Församlingen beder med prästen:

Fader vår, som är i himmelen.
Helgat varde ditt namn; tillkomme ditt rike; ske din vilja, såsom i himmelen, så ock på jorden; vårt dagliga bröd giv oss i dag; och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss

skyldiga äro; och inled oss icke i frestelse, utan fräls oss ifrån ondo.

Ty riket är ditt och makten och härligheten, i evighet.

Församlingen säger:

Amen.

eller

Prästen: Herre, förbarma dig.

Församlingen: Kriste, förbarma dig. Herre, förbarma dig.

Prästen knäböjer och beder: Församlingen faller på knä eller böjer sig ned.

Fader vår, som är i himmelen.

Helgat varde ditt namn; tillkomme ditt rike; ske din vilja, såsom i himmelen, så ock på jorden; vårt dagliga bröd giv oss i dag; och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro; och inled oss icke i frestelse, utan fräls oss ifrån ondo.

Ty riket är ditt och makten och härligheten, i evighet.

Församlingen: Amen.

Prästen: Vänd bort ditt ansikte från mina synder.

Församlingen: Och utplåna alla mina missgärningar.

Prästen: Skapa i mig, Gud, ett rent hjärta.

Församlingen: Och giv mig på nytt en frimodig ande.

Prästen: Förkasta mig icke från ditt ansikte.

Församlingen: Och tag icke din Helige Ande ifrån mig.

Prästen: Låt mig åter få fröjdas över din frälsning.

Församlingen: Och uppehåll mig med villighetens ande.

Prästen: Då skall jag lovsjunga ditt namn till evig tid,

Församlingen: I det jag får infria mina löften dag efter dag.

Prästen: Herre, fräls ditt folk och välsigna din arvedel.

Församlingen: Och var deras herde och bär dem till evig tid.

Prästen: Tänk, Herre, på din menighet,

Församlingen: Som du i fordom tid förvärvade.

Prästen: För din kyrka på jorden bedja vi.

Församlingen: Regera henne och upphöj henne i evighet.

Prästen: För alla rättsinniga lärare bedja vi.

Församlingen: Låt dina tjänare hava framgång.

Prästen: För denna församling bedja vi.

Församlingen: Upprätta oss och låt ditt ansikte lysa, så att vi varda frälsta.

Prästen: Din nåd vare över oss,

Församlingen: Och över våra bröder i världen.

Prästen: På dig hoppas jag, o Herre.

Församlingen: Låt mig icke komma på skam till evig tid.

Härefter följer en kort stunds tystnad för stilla bön och förböner, inledd med orden: *Låtom oss nu bedja under tystnad.*
Förbönerna må av prästen kunna angivas med orden: *Låtom oss bedja för.*

Prästen knäböjer. Församlingen faller på knä eller böjer sig ned.

Tystnaden avslutas med orden:

Prästen: Herre, värdes i nåd upptaga våra böner.

Församlingen: Och låt vårt rop komma inför dig.

Prästen: Låtom oss bedja.

Prästen beder dagens kollektbön i evangelieboken.

Församlingen sjunger eller säger:

Amen.

Prästen beder därefter kollektbönen för frid:

O Herre Gud, från vilken alla rättsinniga råd och rättfärdiga gärningar utgå. Giv dina tjänare den frid, som världen icke kan giva, att våra hjärtan må vara undergivna dina heliga bud och att vi under ditt beskärm må föra ett fridsamt och stilla leverne. Genom Jesus Kristus, vår Herre.

Församlingen sjunger eller säger:

Amen.

eller

Prästen: O Gud, du som denna dag har vederkvickt oss och hela din kristenhet med ditt heliga ord och sakrament, vi tacka dig för dina nådegåvor och bedja dig: Låt oss av dem varda tröstade och styrkta i den vecka som förestår, på det att ditt namn må

bliva förhärligat bland oss, ditt rike uppbyggas och din vilja ske. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre.

Församlingen: Amen.

Prästen: O Gud, du som har grundat din kyrka på jorden, utgjut kraftens och kärlekens ande över ditt folk. Giv din kyrka nåden att klart och frimodigt vittna om Herren Jesus Kristus, att hon må föra alla människor fram till tron på din Son, världens Frälsare.

Giv din kyrka frid och endräkt. Lär oss, som äro hennes barn, att vi äro ett med alla dem som älska Kristi namn och söka hans rikes ära. Genom samme din Son, Jesus Kristus, vår Herre.

Församlingen: Amen.

Prästen: O Gud, se i nåd till vår plågade värld. Borttag misstro och bitterhet mellan folken. Led dem i rättfärdighet fram till den utlovade dag, då de icke längre skola lyfta svärd mot varandra.

Himmelske Fader, du som har tillstatt denna tid att lära känna din skapelses hemligheter som varit fördolda sedan världens begynnelse, bevara dina barn från att missbruka dina gåvor för självisk och ödeläggande mål, och giv oss nåd att bruka dem dig till ära och människosläktet till gagn. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre.

Församlingen: Amen.

Prästen: O Gud, välsigna vårt land. Håll din hand över konung och folk. Se i nåd till alla dem som bära ansvar för land och stad. Styr och led deras hjärtan att de må föra vårt folk på rättfärdighetens och fridens vägar.

Hjälp var och en av oss att leva icke för sig själv allenast utan giv oss att vi må taga ansvar för varandra. Uppväck i oss och i alla människor viljan att hjälpa våra lidande bröder och så uppfylla Skriftens bud att bära varandras bördor. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre.

Församlingen: Amen.

Prästen: O Gud, välsigna all redbar gärning. Giv att vi i framgångens tider icke må glömma dig, ej heller i motgångens dagar tro oss vara förgätna av dig.

Helga våra hem. Välsigna våra kära. Fyll oss med sådan kärlek, ömhet och tålamod med varandra, att vi må beskäras den glädje som icke förgår.

I dina händer, himmelske Fader, befalla vi alla ensamma och övergivna, olyckliga och förtvivlade, sjuka och döende. Låt dem förnimma din helande kraft och vinna seger i tron på dig. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre.

Församlingen: Amen.

Prästen: O Gud, du som skänkt oss det eviga livets hopp och behåller oss i de heligas gemenskap, låt oss en gång med dem i den himmelska världen få evigt prisa och lova dig. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre.

Församlingen: Amen.

Prästen: O Gud, du som genom din helige apostel har bjudit oss att bedja, åkalla, anropa och tacka dig för alla människor, vi bedja dig: Upptag i nåd våra böner. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre.

Församlingen: Amen.

Härefter följer en kort stunds tystnad för stilla bön och förböner, inledd med orden: *Låtom oss nu bedja under tystnad.*
Förbönerna må av prästen kunna angivas med orden: *Låtom oss bedja för.*

Prästen knäböjer. Församlingen faller på knä eller böjer sig ned.

Tystnaden avslutas med följande ord:

Prästen: Herre, värdes i nåd upptaga våra böner.

Församlingen: Och låt vårt rop komma inför dig.

Prästen säger, fortfarande vänd mot altaret:

Låtom oss nu alla bedja så, som vår Herre Jesus Kristus själv har lärt oss.

Prästen beder: Församlingen beder med prästen:

Fader vår, som är i himmelen.
Helgat varde ditt namn; tillkomme ditt rike; ske din vilja, såsom i himmelen, så ock på jorden; vårt dagliga bröd giv oss i dag; och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro; och inled oss icke i frestelse, utan fräls oss ifrån ondo.
Ty riket är ditt och makten och härligheten, i evighet.

Församlingen säger:

Amen.

12. Tackom och lovom

Prästen sjunger eller säger, vänd mot församlingen:

Tackom och lovom Herren.

Prästen, vänd mot altaret, sjunger med församlingen:

Församlingen reser sig och sjunger:

Herren vare tack och lov.
Halleluja, halleluja, halleluja.

13. Välsignelsen

Prästen säger, vänd mot församlingen:

Böjen edra hjärtan till Gud och mottagen välsignelsen.

Församlingen sätter sig ned eller förblir stående under välsignelsen, alltefter hittillsvarande sed.

Prästen fortfar:

Herren, den allsmäktige och barmhärtige, välsigne och bevare eder.

Församlingen sjunger:

Amen, amen, amen.

Prästen vänder sig mot altaret.

14. Slutpsalm

Under psalmsången återvända prästen, skriftläsaren och försångaren (samt övriga medverkande), i nu nämnd ordning, till det rum, varifrån de utgått.

Psalmer

I den *antifonala formen* utföres Psaltarens psalm som växelsång av kören eller som växelläsning av församlingen.

I den *responsoriala formen* läses eller reciteras Psaltarens psalm av prästen eller försångaren. Omkvädet sjunges av församlingen. Psalmen må även kunna utföras av kören med orgel och instrumental musik.

I *koralformen* läses eller reciteras Psaltarens psalm av prästen eller försångaren. Psalmen ur Svenska Psalmboken sjunges, utan orgelförspel, av församlingen. Psaltarens psalm må även kunna utföras av kören med orgel och instrumental musik.

Psalmerna äro uppställda för följande tider och i följande ordning:

Adventstiden.
Jultiden.
Nyårsdagen.
Trettondedagstiden.
Septuagesima. Såsom vid Trefaldighetstiden II.
Sexagesima. Såsom på Reformationsdagen.
Fastan.
Påsktiden.
Kristi Himmelsfärds dag.
Pingst.
Trefaldighetstiden I.
Trefaldighetstiden II.
Trefaldighetstiden III.
Trefaldighetstiden IV.
Trefaldighetstiden V.
Kyndelsmässodagen. Såsom vid Trettondedagstiden.
Jungfru Marie Bebådelsedag.
Den helige Mikaels dag.
Alla helgons dag.
Botdagen.
Reformationsdagen.
Missionsdagen. Såsom på Trettondedagen.
Tacksägelsedagen.

Adventstiden

A. Antifonal form.

Psalm 89
med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Hosianna Davids Son! Välsignad vare han som kommer, i Herrens namn. Hosianna i höjden! Halleluja!

Kören: Jag vill sjunga om Herrens nådegärningar evinnerligen; jag vill låta min mun förkunna din trofasthet, från släkte till släkte.
Ja, jag säger: För evig tid skall nåd byggas upp; i himmelen, där befäster du din trofasthet.
»Jag har slutit ett förbund med min utvalde, med ed har jag lovat min tjänare David:
'Jag skall befästa din säd för evig tid och bygga din tron från släkte till släkte.'»
Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande,
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Hosianna Davids Son! Välsignad vare han som kommer, i Herrens namn. Hosianna i höjden! Halleluja!

B. Responsorial form.

Psalm 72
med omkväde.

Försångaren: Se, din konung kommer till dig; rättfärdig och segerrik är han. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Bergen bära frid åt folket, så ock höjderna, genom rättfärdighet. Han skaffe rätt åt de betryckta i folket, han frälse de fattiga och krosse förtryckaren.

Församlingen: Se, din konung kommer till dig; rättfärdig och segerrik är han. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Dig frukte man, så länge solen varar, och så länge månen skiner, från släkte till släkte.

Församlingen: Se, din konung kommer till dig; rättfärdig och segerrik är han. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Ty han skall rädda den fattige som ropar och den betryckte och den som ingen hjälpare har. Han skall vara mild mot den arme och fattige; de fattigas själar skall han frälsa.

Församlingen: Se, din konung kommer till dig; rättfärdig och segerrik är han. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Se, din konung kommer till dig; rättfärdig och segerrik är han. Halleluja! Halleluja!

C. Koralform.

Psalm 24

Sv. Ps. 223.

Försångaren eller kören: Vem får gå upp på Herrens berg, och vem får träda in i hans helgedom?

Församlingen:
Den ödmjuk, ren och from
i Herrens helgedom
upplyfter sina händer
och ej sitt hjärta vänder
till vrång och fåfäng lära,
men vill Guds sanning ära.

Försångaren eller kören: Han skall undfå välsignelse av Herren och rättfärdighet av sin frälsnings Gud.

Församlingen:
Han skall i all sin tid
få röna Herrens frid.
Till honom nåd skall flöda
i vila och i möda,
i glädjen och i nöden,
i livet och i döden.

Försångaren eller kören: Höjen, I portar, edra huvuden, höjen eder, I eviga dörrar, för att ärans konung må draga därin.

Församlingen:
Så låt oss öppna snart
vårt hjärta uppenbart,
att Jesus må behaga
sin boning däri taga,
oss med sin Ande liva
och evigt hos oss bliva.

Försångaren eller kören: Vem är då ärans konung? Det är Herren, stark och väldig, Herren, väldig i strid.

Församlingen: Ack, havom honom kär,
som ärans konung är.
Han, mäktig och rättrådig,
barmhärtig, mild och nådig,
oss med sin hand bevarar,
välsignar och försvarar.

Jul

A. Antifonal form.

Psalm 113

med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Ära vare Gud i höjden, och frid på jorden,
bland människor till vilka han har behag.

Kören: Halleluja! Loven, I Herrens tjänare,
loven Herrens namn.
Välsignat vare Herrens namn
från nu och till evig tid.
Från solens uppgång ända till dess nedgång
vare Herrens namn högtlovat.
Herren är hög över alla folk,
hans ära når över himmelen.
Ja, vem är såsom Herren, vår Gud,
han som sitter så högt,
han som ser ned så djupt —
ja, vem i himmelen och på jorden?
Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara,
från evighet till evighet. Amen.

Ära vare Gud i höjden, och frid på jorden,
bland människor till vilka han har behag.

B. Responsorial form.

Psalm 113

med omkväde.

Försångaren: Oss är en Frälsare född. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Halleluja! Loven, I Herrens tjänare, loven Herrens namn.

Församlingen: Oss är en Frälsare född. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Välsignat vare Herrens namn från nu och till evig tid. Från solens uppgång ända till dess nedgång vare Herrens namn högtlovat.

Församlingen: Oss är en Frälsare född. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Herren är hög över alla folk, hans ära når över himmelen. Ja, vem är såsom Herren, vår Gud, han som sitter så högt, han som ser ned så djupt — ja, vem i himmelen och på jorden?

Församlingen: Oss är en Frälsare född. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Han som upprättar den ringe ur stoftet, han som lyfter den fattige ur dyn, för att sätta honom bredvid furstar, bredvid sitt folks furstar.

Församlingen: Oss är en Frälsare född. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Oss är en Frälsare född. Halleluja! Halleluja!

C. Koralform.

Psalm 98
Sv. Ps. 61.

Försångaren eller kören: Sjungen till Herrens ära en ny sång, ty han har gjort under. Han har vunnit seger med sin högra hand och med sin heliga arm. Herren har låtit sin frälsning bliva kunnig, han har uppenbarat sin rättfärdighet för hedningarnas ögon. Han har tänkt på sin nåd och trofasthet mot Israels hus; alla jordens ändar hava sett huru vår Gud frälsar.

Församlingen: Var kristtrogen fröjde sig
utav hjärtat innerlig.
Gud är oss miskundelig;
han är oss när, hans härlighet vi sågo.
Här vi skådat
vad oss bådat
Gabriel.
Eja! Eja!

Guds ord är nu vordet kött.
Av en jungfru är det fött.
Halleluja!
Oss är född Förlossaren,
Förbarmaren
i Israel.
Gud blev man,
själv Herren, han
blev här en träl.
Ljuvlig hamn
är oss hans namn:
Immanuel.
Han oss bjuder frid och fröjd och evigt väl.

Försångaren eller kören: Höjen jubel till Herren, alla länder; bristen ut i glädjerop och lovsjungen. Lovsjungen Herren med harpa, med harpa och med lovsångs ljud. Höjen jubel med trumpeter och med basuners ljud inför Herren, konungen.

Församlingen: Sion, nu med själ och röst
lova Gud, din enda tröst,
som dig haver återlöst.
Han är oss när o. s. v.

Nyårsdagen

A. Antifonal form.

Psalm 89

med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Jesus Kristus är densamme i går och i dag, så ock i evighet.

Kören: Jag vill sjunga om Herrens nådegärningar evinnerligen; jag vill låta min mun förkunna din trofasthet, från släkte till släkte.

Ja, jag säger: För evig tid skall nåd byggas upp; i himmelen, där befäster du din trofasthet.

Du har en arm med hjältekraft,
mäktig är din hand, hög är din högra hand.

Ty han som är vår sköld tillhör Herren,
vår konung tillhör Israels Helige.

Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,

Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Jesus Kristus är densamme i går och i dag, så ock i evighet.

B. Responsorial form.

Psalm 113
med omkväde.

Försångaren: Gud har givit honom det namn som är över alla namn. Halleluja!

Prästen eller kören: Halleluja! Loven, I Herrens tjänare, loven Herrens namn.

Församlingen: Gud har givit honom det namn som är över alla namn. Halleluja!

Prästen eller kören: Välsignat vare Herrens namn från nu och till evig tid. Från solens uppgång ända till dess nedgång vare Herrens namn högtlovat.

Församlingen: Gud har givit honom det namn som är över alla namn. Halleluja!

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Gud har givit honom det namn som är över alla namn. Halleluja!

C. Koralform.

Psalm 113
Sv. Ps. 64.

Försångaren eller kören: Halleluja! Loven, I Herrens tjänare, loven Herrens namn. Välsignat vare Herrens namn från nu och till evig tid.

Församlingen: Välsignat vare Jesu namn
och prisat utan ända,
ty det är en utkorad hamn,
dit vi oss trygga vända.
Av nåd han oss elända,
som på hans namn tro stadelig,
vill göra till Guds barn med sig
och oss sin Ande sända.

Försångaren eller kören: Från solens uppgång ända till dess nedgång vare Herrens namn högtlovat. Ja, vem är som Herren, vår Gud, han som sitter så högt, han som ser ned så djupt — ja, vem i himmelen och på jorden? Han som upprättar den ringe ur stoftet, han som lyfter den fattige ur dyn, för att sätta honom bredvid furstar, bredvid sitt folks furstar.

Församlingen: All knä sig böja sannerlig
i himlen och på jorden,
helvetets krafter giva sig,
var Jesus nämnd är vorden.
Och fasta stå de orden
att Jesus Kristus Herren är
och Herden, som själv omsorg bär
för återlösta hjorden.

Trettondedagstiden

A. Antifonal form.

Psalm 117
med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Gud har låtit ljus gå upp i våra hjärtan, för att kunskapen om hans härlighet, som strålar fram i Kristi ansikte, skall kunna sprida sitt sken.

Kören: Loven Herren, alla hedningar,
prisen honom alla folk.
Ty hans nåd är väldig över oss,
och Herrens sanning varar i evighet. Halleluja!
Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara,
från evighet till evighet. Amen.
Gud har låtit ljus gå upp i våra hjärtan, för att kunskapen om hans härlighet, som strålar fram i Kristi ansikte, skall kunna sprida sitt sken.

B. Responsorial form.

Psalm 96
med omkväde.

Försångaren: Loven Herren, alla hedningar, prisen honom, alla folk.

Prästen eller kören: Given åt Herren, I folkens släkter, given åt Herren ära och makt.

Församlingen: Loven Herren alla hedningar, prisen honom, alla folk.

Prästen eller kören: Given åt Herren hans namns ära, bären fram skänker, och kommen i hans gårdar.

Församlingen: Loven Herren, alla hedningar, prisen honom alla folk.

Prästen eller kören: Tillbedjen Herren i helig skrud, bäven för hans ansikte, alla länder.

Församlingen: Loven Herren, alla hedningar, prisen honom alla folk.

Prästen eller kören: Sägen bland hedningarna: »Herren är nu konung! Därför står jordkretsen fast och vacklar icke; han dömer folken med rättvisa.»

Församlingen: Loven Herren, alla hedningar, prisen honom alla folk.

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Loven Herren, alla hedningar, prisen honom alla folk.

C. Koralform.

Psalm 72

Sv. Ps. 242.

Försångaren eller kören: Gud, giv åt konungen dina rätter och din rättfärdighet åt konungasonen.

Församlingen: Gud, vår Gud, för världen all
högt din nåd förkunnas skall,
att du oss en Konung gett,
som vår salighet berett.

Försångaren eller kören: Han döme ditt folk med rättfärdighet och dina betryckta med rätt.

Församlingen: Se, han kommer, full av frid,
såsom solen ljus och blid.
Såsom daggen törstig jord
vederkvicker oss hans ord.

Försångaren eller kören: Han skaffe rätt åt de betryckta i folket, han frälse de fattiga och krosse förtryckaren.

Församlingen: Med rättfärdighet hans hand
råda skall från strand till strand.
Övervåld och lögn och flärd
skall han drabba med sitt svärd.

Försångaren eller kören: Dig frukte man, så länge solen varar, och så länge månen skiner, från släkte till släkte.

Församlingen: Lika långt som dagen går
och som månens skimmer når,
skall hans ära lysa ren,
samla folken i sitt sken.

Försångaren eller kören: Ty han skall rädda den fattige som ropar och den betryckte och den som ingen hjälpare har. Han skall vara mild mot den arme och fattige; de fattigas själar skall han frälsa.

Församlingen: Ty han rädda skall ur död
den som ropar i sin nöd.
För de fattiga och små
skall hans mildhet öppen stå.

Försångaren eller kören: Lovat vare hans härliga namn evinnerligen, och hela jorden vare full av hans ära! Amen, Amen.

Församlingen: Lov och pris och härlighet
vare Gud i evighet!
Må all land hans ära se.
Amen, låt, o Gud, så ske.

Septuagesima

Såsom vid Trefaldighetstiden II.

Sexagesima

Såsom på Reformationsdagen.

Fastan

A. Antifonal form.

Psalm 22
med antifon.

Försångaren eller kören: Gud har icke skonat sin egen Son,
utan utgivit honom för oss alla.

Kören: Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?
Jag brister ut och klagar, men min frälsning är fjärran.
Min Gud, jag ropar om dagen, men du svarar icke,
så ock om natten, men jag får ingen ro.
Och dock är du den Helige,
den som tronar på Israels lovsånger.
På dig förtröstade våra fäder;
de förtröstade, och du räddade dem.
Till dig ropade de och blevo hulpna;
på dig förtröstade de och kommo icke på skam.
Men jag är en mask, och icke en människa,
till smälek bland män, föraktad av folket.

Gud har icke skonat sin egen Son, utan utgivit
honom för oss alla.

B. Responsorial form.

Psalm 22
med omkväde.

Försångaren: Han var lydig intill döden, ja, intill döden på korset.

Prästen eller kören: Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig? Jag brister ut och klagar, men min frälsning är fjärran. Min Gud, jag ropar om dagen, men du svarar icke, så ock om natten, men jag får ingen ro.

Församlingen: Han var lydig intill döden, ja, intill döden på korset.

Prästen eller kören: Och dock är du den Helige, den som tronar på Israels lovsånger. På dig förtröstade våra fäder; de förtröstade, och du räddade dem. Till dig ropade de och blevo hulpna; på dig förtröstade de och kommo icke på skam. Men jag är en mask, och icke en människa, till smälek bland män, föraktad av folket.

Församlingen: Han var lydig intill döden, ja, intill döden på korset.

Prästen eller kören: Alla som se mig bespotta mig; de spärra upp munnen, de skaka huvudet: »Befall dig åt Herren! Han befrie honom, han rädde honom, ty han har ju behag till honom.»

Församlingen: Han var lydig intill döden, ja, intill döden på korset.

Prästen eller kören: Min kraft är förtorkad och lik en lerskärva, min tunga låder vid min gom, och du lägger mig i dödens stoft. Ty hundar omgiva mig; de ondas hop har kringränt mig, mina händer och fötter hava de genomborrat.

Församlingen: Han var lydig intill döden, ja, intill döden på korset.

Prästen eller kören: Jag kan räkna alla mina ben; de skåda därpå, de se med lust på mig. De dela mina kläder mellan sig och kasta lott om min klädnad.

Församlingen: Han var lydig intill döden, ja, intill döden på korset.

C. Koralform.

Psalm 22

Sv. Ps. 86.

Försångaren eller kören: Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig? Jag brister ut och klagar, men min frälsning är fjärran. Alla som se mig bespotta mig; de spärra upp munnen, de skaka huvudet: »Befall dig åt Herren! Han befrie honom, han rädde honom, ty han har ju behag till honom.»

Församlingen: Du går, Guds Lamm, du milda,
oskyldiga och rena,
att oss, från Gudi skilda,
med Gud igen förena.
Ditt hjärta bär vår sveda
att våra hjärtan freda.
Pris vare dig, o Jesu!

Försångaren eller kören: Såsom glupande och rytande lejon spärrar man upp gapet mot mig. Jag är lik vatten som utgjutes, alla mina leder hava skilts åt; mitt hjärta är såsom vax, det smälter i mitt liv. Min kraft är förtorkad och lik en lerskärva, min tunga låder vid min gom, och du lägger mig i dödens stoft.

Församlingen: Att kunna oss välsigna
du låter dig förbanna.
De tyngda skuldror digna,
blod droppar från din panna.
Den kalk, som vreden rågar,
du ensam tömma vågar.
Pris vare dig, o Jesu!

Försångaren eller kören: I som frukten Herren, loven honom; ären honom, alla Jakobs barn, och bäven för honom, alla Israels barn. De ödmjuka skola äta och bliva mätta; de som söka Herren skola få lova honom; ja, edra hjärtan skola leva evinnerligen.

Församlingen: Men Gud, som dig ej skonat,
min synd mig nu förlåter.
Hugsvalat och försonat
mitt hjärta lever åter.
Mitt hjärta jag dig giver
och din för evigt bliver.
Pris vare dig, o Jesu!

Påsktiden

A. Antifonal form.

Psalm 118
med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Kristus har gjort dödens makt om intet och fört liv och oförgänglighet fram i ljuset. Halleluja!

Kören: Man sjunger med jubel om frälsning i de rättfärdigas hyddor:
»Herrens högra hand gör mäktiga ting.
Herrens högra hand upphöjer,
Herrens högra hand gör mäktiga ting.»
Jag skall icke dö, utan leva
och förtälja Herrens gärningar.
Väl tuktade mig Herren,
men han gav mig icke åt döden.
Öppnen för mig rättfärdighetens portar;
jag vill gå in genom dem och tacka Herren.
Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,

Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Kristus har gjort dödens makt om intet och fört liv och oförgänglighet fram i ljuset. Halleluja!

B. Responsorial form.

Psalm 118

med omkväde.

Försångaren: Kristus är uppstånden, ja, han är sannerligen uppstånden. Halleluja! Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Jag skall icke dö, utan leva och förtälja Herrens gärningar. Väl tuktade mig Herren, men han gav mig icke åt döden.

Församlingen: Kristus är uppstånden, ja, han är sannerligen uppstånden. Halleluja! Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Öppnen för mig rättfärdighetens portar; jag vill gå in genom dem och tacka Herren. Detta är Herrens port, de rättfärdiga skola gå in genom den. Jag tackar dig för att du svarade mig och blev mig till frälsning.

Församlingen: Kristus är uppstånden, ja, han är sannerligen uppstånden. Halleluja! Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Den sten som byggningsmännen förkastade har blivit en hörnsten. Av Herren har den blivit detta; underbart är det i våra ögon.

Församlingen: Kristus är uppstånden, ja, han är sannerligen uppstånden. Halleluja! Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Detta är den dag som Herren har gjort; låtom oss på den fröjdas och vara glada.

Församlingen: Kristus är uppstånden, ja, han är sannerligen uppstånden. Halleluja! Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Kristus är uppstånden, ja, han är sannerligen uppstånden. Halleluja! Halleluja! Halleluja!

C. Koralform.

Psalm 111

Sv. Ps. 107.

Försångaren eller kören: Halleluja! Jag vill tacka Herren av allt hjärta i de rättsinnigas råd och församling. Stora äro Herrens verk, de begrundas av alla som hava sin lust i dem.

Församlingen: Sig fröjde nu var kristen man,
att Jesus Kristus seger vann.
Hans gudom nu är uppenbar
liksom en morgonstjärna klar.

Försångaren eller kören: Majestät och härlighet är vad han gör, och hans rättfärdighet förbliver evinnerligen. Han har så gjort, att hans under äro i åminnelse; nådig och barmhärtig är Herren.

Församlingen: Nu helvetet är nederlagt,
och döden haver ingen makt.
Halleluja! Uppstånden visst
är efter löftet Jesus Krist.

Försångaren eller kören: Han har sänt sitt folk förlossning, han har stadgat sitt förbund för evig tid. Hans lov förbliver evinnerligen.

Församlingen: Dess tackom vi dig, Jesu kär,
som ur din grav uppstånden är.
Låt oss ock varda värdige
med dig uppstå rättfärdige.

Kristi Himmelsfärds dag

A. Antifonal form.

Psalm 110

med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Vi hava en överstepräst som sitter på högra sidan om Majestätets tron i himmelen.

Kören: Herren sade till min herre: »Sätt dig på min högra sida till dess jag har lagt dina fiender dig till en fotapall.»
Din makts spira skall Herren utsträcka från Sion;
du skall härska mitt ibland dina fiender.

Villigt kommer ditt folk, när du samlar din här;
i helig skrud kommer din unga skara inför dig,
såsom daggen kommer ur morgonrodnadens sköte.
Herren har svurit och skall icke ångra sig:
»Du är en präst till evig tid efter Melki-Sedeks sätt.»
Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara,
från evighet till evighet. Amen.

Vi hava en överstepräst som sitter på högra sidan
om Majestätets tron i himmelen.

B. Responsorial form.

Psalm 110
med omkväde.

Försångaren: Söken det som är därovan, där Kristus är och sitter på Guds högra sida.

Prästen eller kören: Herren sade till min herre: »Sätt dig på min högra sida, till dess jag har lagt dina fiender dig till en fotapall.» Din makts spira skall Herren utsträcka från Sion; du skall härska mitt ibland dina fiender.

Församlingen: Söken det som är därovan, där Kristus är och sitter på Guds högra sida.

Prästen eller kören: Villigt kommer ditt folk, när du samlar din här; i helig skrud kommer din unga skara inför dig, såsom daggen kommer ur morgonrodnadens sköte.

Församlingen: Söken det som är därovan, där Kristus är och sitter på Guds högra sida.

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Söken det som är därovan, där Kristus är och sitter på Guds högra sida.

C. Koralform.

Psalm 110
Sv. Ps. 126.

Försångaren eller kören: Herren sade till min herre: »Sätt dig på min högra sida, till dess jag har lagt dina fiender dig till en fotapall.»

Församlingen: Du som oss frälst ur syndens band,
ur dödens natt och avgrunds brand,
du höjs från vanskлighetens land
till ära på Guds högra hand.

Försångaren eller kören: Din makts spira skall Herren utsträcka från Sion; du skall härska mitt ibland dina fiender.

Församlingen: Du Faderns värv fullbordat har
och till din Faders boning far,
men är osynlig hos oss kvar,
när skyn dig från vår åsyn tar.

Försångaren eller kören: Villigt kommer ditt folk, när du samlar din här; i helig skrud kommer din unga skara inför dig, såsom daggen kommer ur morgonrodnadens sköte.

Församlingen: En herde för din dyra hjord,
du än bland oss skall varda spord
igenom Anden och ditt ord
och dopets bad och nådens bord.

Försångaren eller kören: Herren har svurit och skall icke ångra sig: »Du är en präst till evig tid efter Melki-Sedeks sätt.»

Församlingen: Till tidens slut din lära än
skall leda jordens vandringsmän,
till dess du komma skall igen
med härlig makt från himmelen.

Pingst

A. Antifonal form.

Psalm 117
med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Herrens Ande uppfyller världen. Halleluja!
Och det skall ske att var och en som åkallar Herrens namn, han skall varda frälst. Halleluja!

Kören: Loven Herren, alla hedningar,
prisen honom, alla folk.
Ty hans nåd är väldig över oss,
och Herrens sanning varar i evighet. Halleluja!
Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara,
från evighet till evighet. Amen.

Herrens Ande uppfyller världen. Halleluja!
Och det skall ske att var och en som åkallar Herrens namn,
han skall varda frälst. Halleluja!

B. Responsorial form.

Psalm 104
med omkväde.

Försångaren: Herren är Anden. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Herre, du gör vindar till dina sändebud, eldslågor till dina tjänare.

Församlingen: Herren är Anden. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Huru mångfaldiga äro icke dina verk, o Herre! Med vishet har du gjort dem alla. Jorden är full av vad du har skapat. Du fördöljer ditt ansikte, då förskräckas de; du tager bort deras ande, då förgås de och vända åter till sitt stoft igen.

Församlingen: Herren är Anden. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Du sänder ut din ande, då varda de skapade, och du förnyar jordens anlete.

Församlingen: Herren är Anden. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Herren är Anden. Halleluja! Halleluja!

C. Koralform.

Psalm 100

Sv. Ps. 162.

Försångaren eller kören: Höjen jubel till Herren, alla länder. Tjänen Herren med glädje, kommen inför hans ansikte med fröjderop.

Församlingen: Vi lova dig, o store Gud.
Med makt och ära går ditt bud,
ditt helga ord,
kring himlar och kring jord.
Helig, helig, helig är Herren Gud.

Försångaren eller kören: Förnimmen att Herren är Gud. Han har gjort oss, och icke vi själva, till sitt folk och till får i sin hjord.

Församlingen: Din kyrka glädes i ditt skygd,
hon på ett hälleberg är byggd,
till domens stund
hon vilar på sin grund.
Helig, helig, helig är Herren Gud.

Försångaren eller kören: Gån in i hans portar med tacksägelse, i hans gårdar med lov; tacken honom, loven hans namn. Ty Herren är god, hans nåd varar evinnerligen och hans trofasthet från släkte till släkte.

Församlingen: Allt folk skall samlas i dess famn
och böja knä i Jesu namn
och lova Gud
med kristna tungors ljud.
Helig, helig, helig är Herren Gud.

Trefaldighetstiden I.

Heliga Trefaldighets dag

A. Antifonal form.

Psalm 33

med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Helig, helig, helig är Herren Gud, den Allsmäktige, han som var, och som är, och som skall komma.

Kören: Jublen i Herren, I rättfärdige;
lovsång höves de redliga.
Ty Herrens ord är rätt,
och allt vad han gör är gjort i trofasthet.
Hela jorden frukte Herren;
för honom bäve alla som bo på jordens krets.
Ty han sade, och det vart;
han bjöd, och det stod där.
Herren gjorde hedningarnas råd om intet,
han lät folkens tankar komma på skam.
Men Herrens råd består evinnerligen,
hans hjärtas tankar från släkte till släkte.
Saligt är det folk vars Gud Herren är,
det folk som han har utvalt till arvedel åt sig.
Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara,
från evighet till evighet. Amen.

Helig, helig, helig är Herren Gud, den Allsmäktige,
han som var, och som är, och som skall komma.

B. Responsorial form.

Psalm 111
med omkväde.

Försångaren: Evigheternas konung, den oförgänglige, osynlige, ende Guden, vare ära och pris i evigheternas evigheter! Amen.

Prästen eller kören: Halleluja! Jag vill tacka Herren av allt hjärta i de rättsinnigas råd och församling. Stora äro Herrens verk, de begrundas av alla som hava sin lust i dem.

Församlingen: Evigheternas konung, den oförgänglige, osynlige, ende Guden, vare ära och pris i evigheternas evigheter! Amen.

Prästen eller kören: Majestät och härlighet är vad han gör, och hans rättfärdighet förbliver evinnerligen. Han har så gjort, att hans under äro i åminnelse; nådig och barmhärtig är Herren.

Församlingen: Evigheternas konung, den oförgänglige, osynlige, ende Guden, vare ära och pris i evigheternas evigheter! Amen.

Prästen eller kören: Han har sänt sitt folk förlossning, han har stadgat sitt förbund för evig tid; heligt och fruktansvärt är hans namn.

Församlingen: Evigheternas konung, den oförgänglige, osynlige, ende Guden, vare ära och pris i evigheternas evigheter! Amen.

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Evigheternas konung, den oförgänglige, osynlige, ende Guden, vare ära och pris i evigheternas evigheter! Amen.

C. Koralform.

Psalm 99
Sv. Ps. 27.

Försångaren eller kören: Herren är nu konung! Därför darra folken. Han som tronar på keruberna! Därför skälver jorden. Herren är stor i Sion, och upphöjd är han över alla folk. Därför prisar man ditt namn, det stora och fruktansvärda. Helig är han.

Församlingen: Vi tro på Gud, som himmel, jord,
har skapat med sitt allmakts ord,
vår trygga hamn;
och Fader är hans namn.
Helig, helig, helig är Herren Gud.

Försångaren eller kören: Och konungen i sin makt älskar vad rätt är. Ja, du håller rättvisa vid makt, rätt och rättfärdighet övar du i Jakob. Upphöjen Herren, vår Gud, och tillbedjen vid hans fotapall. Helig är han.

Församlingen: Sin Son han gav oss i vår nöd,
som frälste oss från synd och död,
som bar vår skuld
och blev vår Herre huld.
Helig, helig, helig är Herren Gud.

Försångaren eller kören: Mose och Aron voro bland hans präster, och Samuel bland dem som åkallade hans namn; de ropade till Herren, och han svarade dem. I molnstoden talade han då till dem; de höllo hans vittnesbörd och den lag som han gav dem. Upphöjen Herren, vår Gud, och tillbedjen inför hans heliga berg. Ty helig är Herren, vår Gud.

Församlingen: Hans Helge Ande, nådens tolk,
oss samlar till ett heligt folk,
i ordets ljus
oss för till Faderns hus.
Helig, helig, helig är Herren Gud.

Trefaldighetstiden II

Glädjen i Gud

A. Antifonal form.

Psalm 36
med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Och ingen skall taga eder glädje ifrån eder. Halleluja!

Kören: Huru dyrbar är icke din nåd, o Gud!
Människors barn hava sin tillflykt under dina vingars skugga.
De varda mättade av ditt hus' rika håvor,
och av din ljuvlighets ström giver du dem att dricka.
Ty hos dig är livets källa,
i ditt ljus se vi ljus.
Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara,
från evighet till evighet. Amen.

Och ingen skall taga eder glädje ifrån eder. Halleluja!

B. Responsorial form.

Psalm 92
med omkväde.

Försångaren: Sjungen och spelen till Herrens ära i edra hjärtan. Halleluja!

Prästen eller kören: Det är gott att tacka Herren och att lovsjunga ditt namn, du den Högste.

Församlingen: Sjungen och spelen till Herrens ära i edra hjärtan. Halleluja!

Prästen eller kören: Att om morgonen förkunna din nåd, och när natten har kommit din trofasthet, med tiosträngat instrument och psaltare, med spel på harpa.

Församlingen: Sjungen och spelen till Herrens ära i edra hjärtan. Halleluja!

Prästen eller kören: Ty du gläder mig, Herre, med dina gärningar; jag vill jubla över dina händers verk.

Församlingen: Sjungen och spelen till Herrens ära i edra hjärtan. Halleluja!

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Sjungen och spelen till Herrens ära i edra hjärtan. Halleluja!

C. Koralform.

Psalm 63

Sv. Ps. 321.

Försångaren eller kören: Gud, du är min Gud, bittida söker jag dig; min själ törstar efter dig, min kropp längtar efter dig, i ett torrt land, som försmäktar utan vatten.

Församlingen:
Gud, min Gud, till dig jag ser,
upp till dig mitt öga vakar.
För den glädje du mig ger
jordens lust jag nöjd försakar,
och när bördan böjer mig,
har jag liv och kraft i dig.

Försångaren eller kören: Så skådar jag nu efter dig i helgedomen, för att få se din makt och ära. Ty din nåd är bättre än liv; mina läppar skola prisa dig. Så skall jag då lova dig, så länge jag lever; i ditt namn skall jag upplyfta mina händer.

Församlingen:
Härlig i din helgedom
strålar fram din makt och ära.
Där vill jag, förnöjd och from,
dig mitt hjärtas offer bära
och till dig med tro och hopp
lyfta mina händer opp.

Försångaren eller kören: Med jublande läppar lovsjunger min mun, när jag kommer i håg dig på mitt läger och under nattens väkter tänker på dig. Ty du är min hjälp, och under dina vingars skugga jublar jag.

Församlingen:
När till ro jag lägger mig,
mina tankar till dig ila;
gladligt talar jag om dig,
när jag vaknar ur min vila,
ty du är min hjälpare,
och ditt namn är Frälsare.

Trefaldighetstiden III

Trons prövning under frestelser och lidanden

A. Antifonal form.

Psalm 25

med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Kommen till mig, I alla som arbeten och ären betungade, så skall jag giva eder ro.

Kören: Till dig, Herre, upplyfter jag min själ.
Vänd dig till mig och var mig nådig; ty jag är
ensam och betryckt.
Mitt hjärtas ångest är stor;
för mig ut ur mitt trångmål.
Se till mitt lidande och min vedermöda,
och förlåt mig alla mina synder.
Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara,
från evighet till evighet. Amen.

Kommen till mig, I alla som arbeten och ären betungade, så skall jag giva eder ro.

B. Responsorial form.

Psalm 42

med omkväde.

Försångaren: Den som törstar, han komme; ja, den som vill, han tage livets vatten för intet.

Prästen eller kören: Såsom hjorten trängtar till vattenbäckar, så trängtar min själ efter dig, o Gud. Min själ törstar efter Gud, efter den levande Guden. När skall jag få träda fram inför hans ansikte?

Församlingen: Den som törstar han komme, ja, den som vill han dricke av livets vatten för intet.

Prästen eller kören: Mina tårar äro min spis både dag och natt, ty ständigt säger man till mig: »Var är nu din Gud?» Men jag vill utgjuta inom mig min själ och hava i minne huru jag gick med hopen upp till Guds hus, under fröjderop och tacksägelse, i högtidsskaran.

Församlingen: Den som törstar han komme, ja, den som vill han dricke av livets vatten för intet.

Prästen eller kören: Varför är du så bedrövad, min själ, och så orolig i mig? Hoppas på Gud; ty jag skall åter få tacka honom för frälsning genom honom.

Församlingen: Den som törstar han komme, ja, den som vill han dricke av livets vatten för intet.

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Den som törstar han komme, ja, den som vill han dricke av livets vatten för intet.

C. Koralform.

Psalm 121

Sv. Ps. 306.

Försångaren eller kören: Jag lyfter mina ögon upp till bergen: varifrån skall min hjälp komma? Min hjälp kommer från Herren, som har gjort himmel och jord.

Församlingen: Jag lyfter mina händer
upp till Guds berg och hus,
från dem han hjälpen sänder
och skickar ut sitt ljus.
Mig Herren hjälp bejakar,
som jord och himmel gjort;
min bön han ej försakar,
men skyddar mig alltfort.

Försångaren eller kören: Icke skall han låta din fot vackla, icke slumrar han som bevarar dig! Nej, han som bevarar Israel, han slumrar icke, han sover icke. Herren är den som bevarar dig, Herren är ditt skygd på din högra sida. Solen skall icke skada dig om dagen, ej heller månen om natten.

Församlingen: Han låter mina fötter
ej slinta, ty han är
en väktare ej trötter
och blir mig alltid när.

Han nådigt mig bevarar
och skyddar mig från fall,
mig dag och natt försvarar,
välsignar ock mitt kall.

Försångaren eller kören: Herren skall bevara dig för allt ont, han skall bevara din själ. Herren skall bevara din utgång och din ingång, från nu och till evig tid.

Församlingen: Allt ont han från mig vänder
och frälsar mina skäl.
Evad som helst mig händer,
så slutas det dock väl.
Min utgång han bevarar,
min ingång likaså.
Sin nåd Gud aldrig sparar
för dem med honom stå.

Trefaldighetstiden IV

Tryggheten i Gud

A. Antifonal form.

Psalm 23
med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Edra hjärtan vare icke oroliga. Tron på Gud; tron ock på mig.

Kören: Herren är min herde, mig skall intet fattas,
han låter mig vila på gröna ängar;
han för mig till vatten där jag finner ro,
han vederkvicker min själ;
han leder mig på rätta vägar,
för sitt namns skull.
Om jag ock vandrar i dödsskuggans dal,
fruktar jag intet ont,
ty du är med mig;
din käpp och stav, de trösta mig.
Du bereder för mig ett bord
i mina ovänners åsyn;
du smörjer mitt huvud med olja
och låter min bägare flöda över.

Godhet allenast och nåd skola följa mig i alla mina livs dagar,
Och jag skall åter få bo i Herrens hus, evinnerligen.
Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande,
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Edra hjärtan vare icke oroliga. Tron på Gud; tron ock på mig.

B. Responsorial form.

Psalm 73
med omkväde.

Försångaren: Lovad vare Herren! Dag efter dag bär han oss; Gud är vår frälsning.

Prästen eller kören: Jag förbliver städse hos dig; du håller mig vid din högra hand. Du skall leda mig efter ditt råd och sedan upptaga mig med ära.

Församlingen: Lovad vare Herren! Dag efter dag bär han oss; Gud är vår frälsning.

Prästen eller kören: Vem har jag i himmelen utom dig! Och när jag har dig, då frågar jag efter intet på jorden.

Församlingen: Lovad vare Herren! Dag efter dag bär han oss; Gud är vår frälsning.

Prästen eller kören: Om än min kropp och min själ försmäkta, så är dock Gud mitt hjärtas klippa och min del evinnerligen.

Församlingen: Lovad vare Herren! Dag efter dag bär han oss; Gud är vår frälsning.

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Lovad vare Herren! Dag efter dag bär han oss; Gud är vår frälsning.

C. Koralform.

Psalm 62

Sv. Ps. 311.

Försångaren eller kören: Allenast hos Gud söker min själ sin ro; från honom kommer min frälsning. Allenast han är min klippa och min frälsning, min borg, jag skall ej mycket vackla.

Församlingen: Mitt fasta hopp till Herren står,
jag vill hans hjälp förbida
och vet, att jag hans bistånd får,
evad jag än må lida.
Jag vet, att Gud är vis och god,
ej faran nedslå skall mitt mod,
hur stor än hon må vara.

Försångaren eller kören: Allenast i Gud må du hava din ro, min själ; ty från honom kommer mitt hopp. Allenast han är min klippa och min frälsning, min borg, jag skall icke vackla. Hos Gud är min frälsning och min ära; min starka klippa, min tillflykt har jag i Gud. Förtrösta på honom alltid, du folk; utgjuten för honom edra hjärtan. Gud är vår tillflykt.

Församlingen: Gud gör mig bistånd, ger mig tröst,
så att jag icke faller.
Han frälsar, då med ödmjuk röst
jag honom mig befaller.
Han är min klippa och min borg,
han hjälper mig i all min sorg,
den jag på honom kastar.

Trefaldighetstiden V

Livets förgänglighet och evighetens allvar

A. Antifonal form.

Psalm 39

med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Vaken och bedjen, ty I veten icke vilken dag eder Herre kommer.

Kören: Herre, lär mig betänka att jag måste få en ände,
och vad som är mina dagars mått,
så att jag förstår huru förgänglig jag är.

Se, såsom en handsbredd har du gjort mina dagars mått,
och min livslängd är såsom intet inför dig;
fåfänglighet allenast äro alla människor,
huru säkra de än stå.
Och nu, vad förbidar jag, Herre? Till dig står mitt hopp.
Befria mig från alla mina överträdelser.
Hör min bön, o Herre, och lyssna till mitt rop,
tig icke vid mina tårar;
ty jag är en främling i ditt hägn,
en gäst såsom alla mina fäder.
Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara,
från evighet till evighet. Amen.

Vaken och bedjen, ty I veten icke vilken dag
eder Herre kommer.

B. Responsorial form.

Psalm 90
med omkväde.

Försångaren: Saliga äro de tjänare som deras Herre finner vakande, när han kommer.

Prästen eller kören: Herre, du har varit vår tillflykt från släkte till släkte. Förrän bergen blevo till och du frambragte jorden och världen, ja, från evighet till evighet är du, o Gud. Du låter människorna vända åter till stoft, du säger: »Vänden åter, I människors barn.»

Församlingen: Saliga äro de tjänare som deras Herre finner vakande, när han kommer.

Prästen eller kören: Du sköljer dem bort; de äro såsom en sömn. Om morgonen likna de gräset som frodas; det blomstrar upp och frodas om morgonen, men om aftonen torkar det bort och förvissnar. Ty vi förgås genom din vrede, och genom din förtörnelse ryckas vi plötsligt bort.

Församlingen: Saliga äro de tjänare som deras Herre finner vakande, när han kommer.

Prästen eller kören: Du ställer våra missgärningar inför dig, våra förborgade synder i ditt ansiktes ljus. Ja, alla våra dagar försvinna genom din förgrymmelse, vi lykta våra år såsom en suck.

Församlingen: Saliga äro de tjänare som deras Herre finner vakande, när han kommer.

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Saliga äro de tjänare som deras Herre finner vakande, när han kommer.

C. Koralform.

Psalm 39

Sv. Ps. 540.

Försångaren eller kören: Herre, lär mig betänka att jag måste få en ände, och vad som är mina dagars mått, så att jag förstår huru förgänglig jag är. Se, såsom en handsbredd har du gjort mina dagars mått, och min livslängd är såsom intet inför dig; fåfänglighet allenast äro alla människor, huru säkra de än stå.

Församlingen: Gud, lär mig dock besinna,
hur snart mitt liv förgår.
Liksom en ström förrinna
dess dagar och dess år.
Om flera eller färre
åt mig du mätte ut,
de likna dock, o Herre,
en flyktad dröm till slut.

Försångaren eller kören: Och nu, vad förbidar jag, Herre? Till dig står mitt hopp. Befria mig från alla mina överträdelser. Hör min bön, o Herre, och lyssna till mitt rop, tig icke vid mina tårar; ty jag är en främling i ditt hägn, en gäst såsom alla mina fäder.

Församlingen: Varvid kan jag mig trygga?
På dig förtröstar jag
och lägger glad till rygga
min väg för varje dag.
En gäst lik mina fäder
jag föres vid din hand
och gränsen snart beträder
till mina fäders land.

Kyndelsmässodagen

Såsom vid Trettondedagstiden.

Jungfru Marie Bebådelsedag

A. Antifonal form.

Psalm 111
med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Maria sade: »Se, jag är Herrens tjänarinna; ske mig såsom du har sagt.»

Kören: Halleluja! Jag vill tacka Herren av allt hjärta
i de rättsinnigas råd och församling.
Stora äro Herrens verk,
de begrundas av alla som hava sin lust i dem.
Majestät och härlighet är vad han gör,
och hans rättfärdighet förbliver evinnerligen.
Han har så gjort, att hans under äro i åminnelse;
nådig och barmhärtig är Herren.
Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara,
från evighet till evighet. Amen.

Maria sade: »Se, jag är Herrens tjänarinna; ske mig såsom du har sagt.»

B. Responsorial form.

Psalm 111
med omkväde.

Försångaren: Hell dig, Maria, du högt benådade! Herren är med dig.

Prästen eller kören: Halleluja! Jag vill tacka Herren av allt hjärta i de rättsinnigas råd och församling. Stora äro Herrens verk, de begrundas av alla som hava sin lust i dem.

Församlingen: Hell dig, Maria, du högt benådade! Herren är med dig.

Prästen eller kören: Majestät och härlighet är vad han gör, och hans rättfärdighet förbliver evinnerligen. Han har så gjort, att hans under äro i åminnelse; nådig och barmhärtig är Herren.

Församlingen: Hell dig, Maria, du högt benådade! Herren är med dig.

Prästen eller kören: Han har sänt sitt folk förlossning, han har stadgat sitt förbund för evig tid; heligt och fruktansvärt är hans namn.

Församlingen: Hell dig, Maria, du högt benådade! Herren är med dig.

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Hell dig, Maria, du högt benådade! Herren är med dig.

C. Koralform.

Psalm 111
Sv. Ps. 62.

Försångaren eller kören: Halleluja! Jag vill tacka Herren av allt hjärta i de rättsinnigas råd och församling. Stora äro Herrens verk, de begrundas av alla som hava sin lust i dem.

Församlingen: Lov vare dig, o Jesu Krist,
som mänska blev, dock utan brist.
I oskuld dig en jungfru bar,
stor fröjd därvid i himlen var.
Ära vare Gud!

Försångaren eller kören: Majestät och härlighet är vad han gör, och hans rättfärdighet förbliver evinnerligen. Han har så gjort, att hans under äro i åminnelse; nådig och barmhärtig är Herren.

Församlingen: Den världen ej begripa kan
Maria i sitt sköte fann.
Han är ett barn, så späd och klen,
och jord och himmel bär allen.
Ära vare Gud!

Försångaren eller kören: Han har sänt sitt folk förlossning, han har stadgat sitt förbund för evig tid. Hans lov förbliver evinnerligen.

Församlingen: I allt vad genom honom skett
har Gud sin kärlek oss betett,
dess fröjde sig all kristenhet
och prise Gud i evighet.
Ära vare Gud!

Den helige Mikaels dag

A. Antifonal form.

Psalm 103
med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Och alla änglar, som stodo runt omkring tronen, föllo ned på sina ansikten inför tronen och tillbådo Gud.

Kören: Herren har ställt sin tron i himmelen,
och hans konungavälde omfattar allt.
Loven Herren, I hans änglar,
I starke hjältar, som uträtten hans befallning,
så snart I hören ljudet av hans befallning.
Loven Herren, I alla hans härskaror,
I hans tjänare, som uträtten hans vilja.
Loven Herren, I alla hans verk,
varhelst hans herradöme är.
Min själ, lova Herren.
Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara,
från evighet till evighet. Amen.

Och alla änglar, som stodo runt omkring tronen, föllo ned på sina ansikten inför tronen och tillbådo Gud.

B. Responsorial form.

Psalm 18
med omkväde.

Försångaren: Gud vare tack, som giver oss segern genom vår Herre Jesus Kristus!

Prästen eller kören: Med dig, Herre, kan jag nedslå härskaror, och med min Gud stormar jag murar. Guds väg är ostrafflig; Herrens tal är luttrat. En sköld är han för alla som taga sin tillflykt till honom.

Församlingen: Gud vare tack, som giver oss segern genom vår Herre Jesus Kristus!

Prästen eller kören: Ty vem är Gud förutom Herren, och vem är en klippa utom vår Gud? Gud, du som omgjordade mig med kraft och lät min väg vara lyckosam, du som gjorde mina fötter såsom hindens och ställde mig på mina höjder, du som lärde mina händer att strida och mina armar att spänna kopparbågen!

Församlingen: Gud vare tack som giver oss segern genom vår Herre Jesus Kristus!

Prästen eller kören: Du gav mig din frälsnings sköld, och din högra hand stödde mig, och ditt saktmod gjorde mig stor; du skaffade rum för mina steg, där jag gick, och mina fötter vacklade icke.

Församlingen: Gud vare tack som giver oss segern genom vår Herre Jesus Kristus!

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Gud vare tack som giver oss segern genom vår Herre Jesus Kristus!

C. Koralform.

Psalm 103

Sv. Ps. 16.

Försångaren eller kören: Men Herrens nåd varar från evighet till evighet över dem som frukta honom, och hans rättfärdighet intill barnbarn, när man håller hans förbund och tänker på hans befallningar och gör efter dem. Herren har ställt sin tron i himmelen, och hans konungavälde omfattar allt. Loven Herren, I hans änglar, I starke hjältar, som uträtten hans befallning, så snart I hören ljudet av hans befallning. Loven Herren, I alla hans härskaror, I hans tjänare, som uträtten hans vilja. Loven Herren, I alla hans verk, varhelst hans herradöme är. Min själ, lova Herren.

Församlingen: Men Herrens nåd allena
ovansklig är i evighet,
om blott vi honom tjäna
uti sann tro och helighet.
Hans tron står fast i höjden,
högt över jordens grus.
I änglar, som er fröjden
uti hans klarhets ljus,

I hjältar, I som ljungen
att föra ut hans bud,
I mänskor, alla, sjungen,
lovsjungen Herren, eder Gud!

Alla helgons dag

A. Antifonal form.

Psalm 84
med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Jag såg en stor skara, som ingen kunde räkna, en skara ur alla folkslag och stammar och folk och tungomål, stå inför tronen och inför Lammet.

Kören: Saliga äro de människor som i dig hava sin starkhet,
de vilkas håg står till dina vägar.
När de vandra genom Tåredalen, göra de den rik på källor,
och höstregnet höljer den med välsignelser.
De gå från kraft till kraft;
så träda de fram inför Gud på Sion.
Herre Sebaot, salig är den människa
som förtröstar på dig.
Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara,
från evighet till evighet. Amen.

Jag såg en stor skara, som ingen kunde räkna, en skara ur alla folkslag och stammar och folk och tungomål, stå inför tronen och inför Lammet.

B. Responsorial form.

Psalm 84
med omkväde.

Försångaren: Lammet, som står mitt för tronen, skall vara deras herde.

Prästen eller kören: Saliga äro de människor som i dig hava sin starkhet, de vilkas håg står till dina vägar.

Församlingen: Lammet, som står mitt för tronen, skall vara deras herde.

Prästen eller kören: När de vandra genom Tåredalen, göra de den rik på källor, och höstregnet höljer den med välsignelser.

Församlingen: Lammet, som står mitt för tronen, skall vara deras herde.

Prästen eller kören: De gå från kraft till kraft; så träda de fram inför Gud på Sion. Herre Sebaot, salig är den människa som förtröstar på dig.

Församlingen: Lammet, som står mitt för tronen, skall vara deras herde.

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Lammet, som står mitt för tronen, skall vara deras herde.

C. Koralform.

Psalm 84

Sv. Ps. 146.

Försångaren eller kören: Saliga äro de som bo i ditt hus; de lova dig beständigt.

Församlingen: Vem är den stora skaran där
med palm i hand?
Var hjässa segerkrona bär
på evighetens strand.

Försångaren eller kören: Saliga äro de människor som i dig hava sin starkhet, de vilkas håg står till dina vägar.

Församlingen: Den skaran kom från livets strid,
från tidens nöd.
Dess väg har gått till himlens frid
igenom salig död.

Försångaren eller kören: När de vandra genom Tåredalen, göra de den rik på källor, och höstregnet höljer den med välsignelser.

Församlingen: En gång som främlingar de gått
i ökenland
och livets smärtor smaka fått
och bränts av solens brand.

Försångaren eller kören: De gå från kraft till kraft; så träda de fram inför Gud på Sion.

Församlingen: Bland änglar de kring tronen stå
inför sin Gud
och gyllne harpors strängar slå
till nya sångers ljud.

Botdagen

A. Antifonal form.

Psalm 51
med antifon.

Försångaren eller kören: Fader, jag har syndat mot himmelen och inför dig; jag är icke mer värd att kallas din son.

Kören: Gud, var mig nådig efter din godhet,
utplåna mina överträdelser efter din stora barmhärtighet.
Två mig väl från min missgärning,
och rena mig från min synd.
Ty jag känner mina överträdelser,
och min synd är alltid inför mig.
Vänd bort ditt ansikte från mina synder,
och utplåna alla mina missgärningar.
Skapa i mig, Gud, ett rent hjärta,
och giv mig på nytt en frimodig ande.

Fader, jag har syndat mot himmelen och inför dig; jag är icke mer värd att kallas din son.

B. Responsorial form.

Psalm 32
med omkväde.

Försångaren: Om vi bekänna våra synder, så är Gud trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss våra synder.

Prästen eller kören: Säll är den vilkens överträdelse är förlåten, vilkens synd är överskyld. Säll är den människa som Herren icke tillräknar missgärning, och i vilkens ande icke är något svek.

Församlingen: Om vi bekänna våra synder, så är Gud trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss våra synder.

Prästen eller kören: Så länge jag teg, försmäktade mina ben vid min ständiga klagan. Ty dag och natt var din hand tung över mig; min livssaft förtorkades såsom av sommarhetta.

Församlingen: Om vi bekänna våra synder, så är Gud trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss våra synder.

Prästen eller kören: Då uppenbarade jag min synd för dig och överskylde icke min missgärning. Jag sade: »Jag vill bekänna för Herren mina överträdelser»; då förlät du mig min synds missgärning.

Församlingen: Om vi bekänna våra synder, så är Gud trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss våra synder.

C. Koralform.

Psalm 130

Sv. Ps. 278.

Försångaren eller kören: Ur djupen ropar jag till dig, Herre. Herre, hör min röst, låt dina öron akta på mina böners ljud. Om du, Herre, vill tillräkna missgärningar, Herre, vem kan då bestå?

Församlingen: Av djupets nöd, o Gud, till dig
jag ropa må och klaga.
Din milda öron vänd till mig,
min röst låt dig behaga,
ty om du synden räkna vill
och blott din stränga rätt se till,
ho kan då för dig bliva?

Försångaren eller kören: Dock, hos dig är ju förlåtelse, på det att man må frukta dig. Jag väntar efter Herren, min själ väntar, och jag hoppas på hans ord.

Församlingen: Ty vill jag till den fasta grund,
som är Guds ord, mig trygga
och hoppet om min frälsningsstund
på Gud allena bygga.
Min egen kraft ej här förslår,
allena Herren allt förmår,
på honom jag förtröstar.

Försångaren eller kören: Hoppas på Herren, Israel; ty hos Herren är nåd, och mycken förlossning är hos honom. Och han skall förlossa Israel från alla dess missgärningar.

Församlingen: Fastän min synd är ganska stor,
dock större är Guds nåde.
Han hjälper den på honom tror,
uti all nöd och våde.
Jag tackar honom gladelig,
som har min synd förlåtit mig.
Gud vare pris och ära!

Reformationsdagen

A. Antifonal form.

Psalm 145

med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Evinnerligen, Herre, står ditt ord fast i himmelen, från släkte till släkte varar din trofasthet.

Kören: Alla dina verk, Herre, skola tacka dig,
och dina fromma skola lova dig.
De skola tala om ditt rikes ära,
och din makt skola de förkunna.
Så skola de kungöra för människors barn dina väldiga gärningar
och ditt rikes ära och härlighet.
Ditt rike är ett rike för alla evigheter,
och ditt herradöme varar från släkte till släkte.
Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Evinnerligen, Herre, står ditt ord fast i himmelen, från släkte till släkte varar din trofasthet.

B. Responsorial form.

Psalm 118

med omkväde.

Försångaren: En annan grund kan ingen lägga, än den som är lagd: Jesus Kristus. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Detta är Herrens port, de rättfärdiga skola gå in genom den. Jag tackar dig för att du svarade mig och blev mig till frälsning.

Församlingen: En annan grund kan ingen lägga, än den som är lagd: Jesus Kristus. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Den sten som byggningsmännen förkastade har blivit en hörnsten. Av Herren har den blivit detta; underbart är det i våra ögon.

Församlingen: En annan grund kan ingen lägga, än den som är lagd: Jesus Kristus. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Detta är den dag som Herren har gjort; låtom oss på den fröjdas och vara glada. Ack Herre, fräls! Ack Herre, låt väl gå!

Församlingen: En annan grund kan ingen lägga, än den som är lagd: Jesus Kristus. Halleluja! Halleluja!

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: En annan grund kan ingen lägga än den som är lagd: Jesus Kristus. Halleluja! Halleluja!

C. Koralform.

Psalm 46

Sv. Ps. 310.

Försångaren eller kören: Gud är vår tillflykt och vår starkhet, en hjälp i nöden, väl beprövad. Därför skulle vi icke frukta, om än jorden omvälvdes och bergen vacklade ner i havsdjupet; om än dess vågor brusade och svallade, så att bergen bävade vid dess uppror.

Församlingen: Gud är vår starkhet och vårt stöd
i våra sorger alla.
Gud är vår hjälp i liv och död;
ty skall vårt mod ej falla,
fast skälvde jordens tunga kropp,
fast välvde haven skyhögt opp
och bergen sjönke neder.

Försångaren eller kören: En ström går fram, vars flöden giva glädje åt Guds stad, åt den Högstes heliga boning. Gud bor därinne, den vacklar icke; Gud hjälper den, när morgonen gryr.

Församlingen: All tid den helgedom består,
där Gud sitt ord förkunnar,
där hjärtat sig hugsvala får
ur Sions hälsobrunnar,
ty Herren själv därinne bor.
I makt och kärlek lika stor,
han där oss tillflykt bjuder.

Försångaren eller kören: Hedningarna larma, riken vackla; han låter höra sin röst, då försmälter jorden. Herren Sebaot är med oss, Jakobs Gud är vår borg.

Församlingen: Med oss är Herren Sebaot,
oss Jakobs Gud bevarar.
Vem är som oss kan stå emot,
när han oss själv försvarar?
Vi äro då vid gladligt mod,
ty han är stark och han är god.
Hans namn ske pris och ära!

Missionsdagen

Såsom på Trettondedagen.

Tacksägelsedagen

A. Antifonal form.

Psalm 148
med antifon och Ära vare Fadern.

Försångaren eller kören: Du, vår Herre och Gud, är värdig att mottaga pris och ära och makt, ty du har skapat allting. Halleluja!

Kören: Halleluja! Loven Herren från himmelen,
loven honom i höjden.
Loven honom, alla hans änglar,
loven honom, all hans här.
Loven honom, sol och måne,
loven honom, alla lysande stjärnor.
Loven honom, I himlars himlar
och I vatten ovan himmelen.

Ja, de må lova Herrens namn,
ty han bjöd, och de blevo skapade.
De må lova Herrens namn,
ty hans namn allena är högt,
hans majestät når över jorden och himmelen.
Ära vare Fadern och Sonen
och den Helige Ande,
Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara,
från evighet till evighet. Amen.

Du, vår Herre och Gud, är värdig att mottaga
pris och ära och makt, ty Du har skapat allting.
Halleluja!

B. Responsorial form.

Psalm 100
med omkväde.

Försångaren: Vår Gud och Fader tillhör äran i evigheternas evigheter. Amen. Halleluja!

Prästen eller kören: Höjen jubel till Herren, alla länder. Tjänen Herren med glädje, kommen inför hans ansikte med fröjderop.

Församlingen: Vår Gud och Fader tillhör äran i evigheternas evigheter. Amen. Halleluja!

Prästen eller kören: Förnimmen att Herren är Gud. Han har gjort oss, och icke vi själva, till sitt folk och till får i sin hjord.

Församlingen: Vår Gud och Fader tillhör äran i evigheternas evigheter. Amen. Halleluja!

Prästen eller kören: Gån in i hans portar med tacksägelse, i hans gårdar med lov; tacken honom, loven hans namn. Ty Herren är god, hans nåd varar evinnerligen och hans trofasthet från släkte till släkte.

Församlingen: Vår Gud och Fader tillhör äran i evigheternas evigheter. Amen. Halleluja!

Prästen eller kören: Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande, såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.

Församlingen: Vår Gud och Fader tillhör äran i evigheternas evigheter. Amen. Halleluja!

C. Koralform.

Psalm 150

Sv. Ps. 11.

Försångaren eller kören: Halleluja! Loven Gud i hans helgedom, loven honom i hans makts fäste.

Församlingen:
Loven Gud i himmelshöjd!
Varje själ, till Honom böjd,
varje stämma, glad och from,
love i hans helgedom.

Försångaren eller kören: Loven honom för hans väldiga gärningar, loven honom efter hans stora härlighet.

Församlingen:
Ty allt vad hans hand har gjort,
är allt dråpeligt och stort,
och hans stora härlighet
varar i all evighet.

Försångaren eller kören: Loven honom med basunklang, loven honom med psaltare och harpa. Loven honom med puka och dans, loven honom med strängaspel och pipa.

Församlingen:
Loven honom allan stund
högt och utav hjärtans grund.
Ljuvt bland helga sångers tal
klinge harpa och cymbal.

Försångaren eller kören: Loven honom med ljudande cymbaler, loven honom med klingande cymbaler. Allt vad anda har love Herren. Halleluja!

Församlingen:
Allt vad liv och anda har,
skynda dig och redo var,
lova Herren Jehova,
prisa Gud: Halleluja!

eller

(vid skördevesper)

Psalm 67

Sv. Ps. 497.

Försångaren eller kören: Folkslagen glädje sig och juble, ty du dömer folken rätt, och du leder folkslagen på jorden. Folken tacke dig, o Gud, alla folk tacke dig.

Församlingen: Så tacka må och lova dig,
o Herre Gud, all tunga
och hela världen fröjda sig,
med lust och glädje sjunga.
Ty, Herre, du är allas hopp,
som ödmjukt till dig falla,
du hugnar, hägnar, håller opp,
hugsvalar, hörer alla,
som dig i tron åkalla.

Försångaren eller kören: Folken tacke dig, o Gud, alla folk tacke dig. Jorden har givit sin gröda. Gud, vår Gud, välsigne oss. Gud välsigne oss, och alla jordens ändar frukte honom.

Församlingen: Ja, tacke, Gud, och love dig
allt folk med dygd och fromma:
se, jorden bär nu rikelig
sin gröda, frukt och blomma.
Högtlovat vare i all land
ditt namn, båd' när och fjärran.
Välsignat haver oss din hand:
all världen prise Herran,
all världen frukte Herran.

Hymner

Adventstiden: Sv. Ps. 46.

Jul: Sv. Ps. 58 eller 606.

Nyårsdagen: Sv. Ps. 470.

Trettondedagstiden: Sv. Ps. 67 (Trettondedagen).
Sv. Ps. 445 (söndagarna efter Trettondedagen).

Septuagesima:
Sexagesima: Sv. Ps. 239.

Fastan:

Höga kors, du enda ädla
bland de träd, som vuxit här.
Fast du ej bär blad och blommor,
intet träd din like är.
Ljuva stam med ljuva grenar,
som den ljuva bördan bär.

Sjung, min tunga, sjung den hårda,
höga, ärofyllda strid,
som på korset Herren kämpat
till triumf och evig frid,
stark som lejonet i öknen
och som offerlammet blid!

All den dom, som genom fallet
över världen kommen var
och från det förbjudna trädet
låg på syndigt släkte kvar,
ville han på trädet sona,
på det kors, som honom bar.

Kristi kors, blott du är värdigt,
att dig hela världen ser.
Du för Israel och folken
är det rätta Guds banér,
och den dig i tron har skådat,
dom och död ej rädes mer.

Påsktiden: Sv. Ps. 106 eller 109: 4—6 eller »Jesus Kristus, påskalammet» med »Krist är uppstånden».

Kören:

Jesus Kristus, påskalammet,
kristtrogna må lovsjunga.

Skuldlös, på korset fästad,
gav han livet till lösen,
syndarna med Fadern han försonat.
Dödens fängslade trälar
återgav han åt livet,
han som livets furste steg ur graven.

Församlingen:

Krist är uppstånden,
fri från nöd och vånden.
Ty må all sorg nu fara!
Krist vår tröst vill vara.
Kyrieleis!

Kören:

»I lärjungar, sägen
vad I hörden på vägen,
när påskdagsmorgon bräckte,
som hoppet hos människorna väckte?»
»Guds änglar oss sade:
Se rummet där man lade
er Herre, Mästaren, Kristus.
Han lever, uppstånden från de döda.»

Församlinger:

Låge han i graven kvar,
all världen då förgången var.
Då han är uppstånden visst,
lova vi vår Herre Krist.
Kyrieleis!

Kören:

Fåfängt väktarna bevakat
förseglade graven,
då Herrens ängel nedsteg från himlen.

Du, o Kriste, är uppstånden,
en förstling till livet.
O segrande Konung, dig förbarma.

Församlingen:

Halleluja, halleluja, halleluja!
Ty må all sorg nu fara!
Krist vår tröst vill vara.
Kyrieleis!

Kristi Himmelsfärdsdag: Sv. Ps. 127.

Pingst: Sv. Ps. 133.

Trefaldighetstiden: Sv. Ps. 28, 239, 445 och 609 (Domssöndagen).

Kyndelsmässodagen: Sv. Ps. 445.

Jungfru Marie Bebådelsedag: Sv. Ps. 445.

Den helige Mikaels dag: Sv. Ps. 445.

Alla helgons dag:

Till den oförgängligt rika
livets källa trår min själ.
Hem från främlingslandets öknar
trår förgänglighetens träl.
Hän jag längtar till mitt hemland,
till min vila och mitt väl.

Mot Jerusalem jag skådar
och den helga stadens fröjd.
I den högtidssal, där guldet
strålar rent i himlens höjd,
där av livets ädelstenar
skönt är valvets båge böjd.

Där för alla uppenbaras
livets dolda hemlighet,
där vad djupt i själar dväljes
varje själ i kärlek vet,
en är viljan, en är anden
i Guds stora menighet.

Kriste, konung över hären,
som du för i helig strid,
låt mig lösa krigarbältet
och få ingå i din frid.
Låt mig där i livets rike
tjäna dig till evig tid.

Botdagen: Sv. Ps. 155.

Reformationsdagen:

En klar och stilla ström går fram
och giver glädje åt Guds stad.
Dess flöden skänka evigt liv
uti det helga dopets bad.

När fienderna omge oss
och rasa i vårt eget bröst,
vid nådens bord Gud räcker oss
välsignat bröd och vin till tröst.

Från himlen faller regn och snö
befruktande förtorkad jord.
Så blomstrar själens ödemark,
när Herren sänder ut sitt ord.

Helvetets portar öppna sig,
mot klippan havets vågor slå,
och vattenfloder storma an,
men Kristi kyrka skall bestå.

Bevara själv din kyrka, Gud,
uti en trosviss enighet.
Dig, Fader, Son och Ande, ske
ett samfällt lov i evighet.

Missionsdagen: Sv. Ps. 252 eller 56: 4—8.

Tacksägelsedagen: Sv. Ps. 13.

Historik

I beredningsutskottets betänkande, nr 4, vid 1951 års kyrkomöte med anledning av biskoparna Ysanders och Auléns motion, nr 99, angående s. k. psalmvesper som alternativ form för aftonsång framhöll utskottet värdet av »en i laga form fastställd psalmvesper» och fann motionärernas uppslag »vara väl värt att tillvaratagа och få förverkligat».

Beredningsutskottet fann sig även böra biträda det i motionen framförda önskemålet om »en i viss utsträckning friare ordning i fråga om texter för predikan vid aftonsångsgudstjänst».

Beredningsutskottet upptog även frågan om den nuvarande tidpunkten för aftonsången, vilken motionärerna menade bidragit till »att aftonsångens ställning i det svenska gudstjänstlivet alltmer blivit ett problem». Utskottet gav uttryck åt den uppfattningen, att den förändring av levnadsvanorna som i vår tid ägt rum »torde motivera en framflyttning av aftonsången till ett senare klockslag, då benägenheten för en gemenskap utom hemmet är större».

Med anledning av motionen anhöll kyrkomötet i underdånighet hos Kungl. Maj:t den 6 oktober 1951, »att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning och för kyrkomötet framlägga förslag angående sådana ändringar i kyrkohandboken, att *dels* en efter i motionen angivna grunder utarbetad form för psalmvesper medgåves till alternativt bruk, *dels ock* att jämväl i viss utsträckning friare ordning i fråga om texter för predikan medgåves för aftonsång».

Den 16 november 1951 anbefallde Kungl. Maj:t samtliga rikets domkapitel att avge yttrande med anledning av kyrkomötets underdåniga skrivelse angående alternativt aftonsångsritual. Samtliga domkapitel tillstyrkte nådigt bifall till den av kyrkomötet begärda utredningen.

Särskilda yttranden ha på domkapitlens i Uppsala och Göteborgs anmodan ingivits i frågan av domprosten R. Askmark, kontraktsprosten G. Rexius, kontraktsprosten B. Erfors och domkyrkoorganisten H. Weman.

Därjämte har föreståndaren vid Samariterhemmet, pastor P. Edvall framlagt förslag till ordning för aftonsång i form av koralvesper i anslutning till motionen i kyrkomötet, upptagande psalmlista, i regel psaltarparafraser, avsedda att ersätta Psaltarens psalmer i vespern.

Med nådigt bistånd av Kungl. Maj:t företog sakkunnig en tre veckors studieresa hösten 1954 i Österrike, Schweiz, Frankrike, Tyskland och Danmark med syfte att studera nutida liturgiska strävanden inom evangeliskt-lutherskt, reformert och romerskt-katolskt gudstjänstliv.

Principiella synpunkter

Psalmvesper

Med ordet psalmvesper eller koralvesper i motionen om alternativt aftonsångsritual avse motionärerna en vesperordning, där den traditionsbundna psalmodieringen av Psaltarens psalmer ersättes av psalmsång i vanlig mening med användande av den svenska psalmboken. Uttrycket vesper anger att man tänkt sig att en sådan aftonsång i övrigt skulle bygga på den traditionella vesperns ordning. Beredningsutskottet vid 1951 års kyrkomöte har i sitt betänkande, nr 4, med anledning av motionen biträtt den tanken. Det heter där: »Intet hindrar, att vid utformningen av en dylik vesper även den gregorianska sångens uppbyggelsevärde tillvaratages genom att denna i vissa moment införes.» Med anledning härav har jag till grund för förslaget om alternativt aftonsångsritual lagt den klassiska vespern sådan den möter i svensk evangelisk tradition från reformationstiden och i nutida tidegärdsrörelser inom skilda protestantiska kyrkor, samtidigt som stort utrymme beretts åt den svenska psalmen och koralen.

Psaltarens psalmer

Av flera anledningar har emellertid icke den väg beträtts som motionärerna föreslagit: att ersätta Psaltarens psalmer med den svenska psalmbokens. Man skulle nämligen därigenom icke vinna den liturgiska omväxling som aftonsången behöver och som motionärerna efterlysa. Förslaget bygger f. ö. alltför mycket »på det som utgör en av alla omvittnad brist i vårt gudstjänstliv: den klena församlingssången», såsom domkyrkoorganisten H. Weman påpekar i sitt utlåtande i denna fråga till domkapitlet i Uppsala den 11 oktober 1952. Framför allt skulle motionärernas förslag beröva vespern det inslag, som är det mest karakteristiska och omistliga i all tidegärd, nämligen Psaltaren — kyrkans ojämförliga sång- och böneskatt genom tiderna, Jesu och apostlarnas egen »psalmbok», Guds eget ord.

Även andra skäl tala för att man bör behålla Psaltaren i ett alternativt aftonsångsritual. Den nuvarande aftonsången har framgått ur vespern, som under reformationstidevarvet var en församlingsgudstjänst såväl i Sverige som i det evangeliska Tyskland. Både Martin Luther och Laurentius Petri låg det om hjärtat att flytta tidebönerna ut i församlingarna på folkmål — en strävan som våra dagars romersk-katolska kyrka gjort till sin.

Även ekumeniska skäl tala för Psaltaren. Den är hela kristenhetens gemensamma egendom och möter oss i det romerska breviariet, i de engelska och skotska kyrkornas ordning för Evening Prayer, i The Lutheran order of services i USA, i The Protestant Episcopal Church i USA m. fl. Skriven till

stor del för kultiskt bruk sammanbinder den Kristi kyrka med det gamla Israels gudstjänstliv såväl i Jerusalems tempel som i synagogan.

Ytterligare ett skäl må nämnas. Det förefaller som om Psaltaren med dess fria rytm och omedelbara, starkt personliga tonfall borde tala till den nutida människans lyhördhet för det äkta och levande religiösa uttrycket.

Det har alltså varit sakkunnig angeläget att bevara den gamla vesperordningen med Psaltarens psalmer och att göra det på ett sådant sätt, att församlingen bleve förtrogen med väsentliga delar av Psaltaren. Därför har jag i stället för att *ersätta* dess psalmer med den svenska psalmbokens, t. ex. psalmparafraserna, *förenat* den svenska psalmen med Psaltarens. Till en eller flera verser ur Psaltarens psalm sjunges en vers ur en psalm i den svenska psalmboken. Detta sätt att utföra Psaltaren kallas här *koralform*. Förfaringssättet är i viss mån en parallell till föreskriften i 1571 års Kyrkoordning, att då vid de stora högtiderna latinsk sekvens förekom, församlingen skulle sjunga den svenska översättningen »mellan hwar tw vers» — s. k. skottvers. I O. M. Sandvigs bok Gregoriansk sang (Oslo 1945) återger författaren från Thomissöns Psalmebog 1569, där en rad sekvenser omnämnas:» Oc siungis (Christ stod op aff Döde) imellem huert Verss eller huert andet Verss.» Sandvig fogar därtill, s. 92, följande anmärkning: »Det siste er en intressant parallell till den gamle antifonale sang.» (Ett exempel på sådan samverkan mellan kör och församling i skottversens form finns i det förslag till hymner, som ingår i denna psalmvesper, för påsktiden, se sidan 61).

Vid sidan av detta sätt att utföra Psaltaren föreslås ännu en form för församlingen att medverka vid läsningen av den. Efter det att liturgen läst eller reciterat en eller flera verser ur psalmen, sjunger eller läser församlingen ett omkväde, som upprepas psalmen igenom. Förfaringssättet erinrar om matutinens invitatorium i Venite. Det återfinnes för övrigt i flera av Psaltarens egna psalmer, antingen i den formen att omkvädet upprepas efter varje vers såsom i den 136 psalmen, eller så att det återkommer efter ett visst antal verser såsom i den 42, 67, 99, 107 psalmen m. fl. Detta förfaringssätt kallas här den *responsoriala* formen. Av allt att döma var detta sångsätt den vanliga församlingsmässiga formen under de tre första kristna århundradena (se Carl-Allan Moberg, Kyrkomusikens historia, s. 12, Uppsala 1932).

Utöver dessa två tillvägagångssätt upptager förslaget till psalmvesper även en *antifonal* form, d. v. s. det klassiska mönstret med antifon, psalm, Gloria Patri och antifonen omtagen. Jag har därvid tänkt mig att antingen kören utför psalmen i antifonal sång eller att församlingen läser den växelvis. Däremot upptager förslaget icke uppdelning av psalmens vers i två hälfter, så att den ena sidan komme att läsa den förra halvversen och den andra sidan den senare halvversen, då ett sådant förfaringssätt icke har traditionen för sig, även om det skulle underlätta församlingens medverkan.

Förslaget till psalmvesper upptager alltså tre psalmformer men lämnar

åt pastors skön om samtliga tre skola utföras eller blott två eller en. Oftast upptaga de tre psalmformerna olika psalmer, men stundom, särskilt på högtidsdagar, är psalmen densamma i alla tre formerna. Det har synts mig vara en fördel för inpräglandet av Psaltaren, om den gudstjänstfirande församlingen får uppleva psalmen i olika utföranden: genom kören, genom omkväde och i förbindelse med svensk psalm. Å andra sidan vore det en förlust att begränsa Psaltarens psalmer till en enda för var vesper. Ännu mindre har en begränsning av psalmvalet till de för söndagens vesper karakteristiska psalmerna, 110—114 och 117, kunnat ske. Dock har plats beretts åtminstone en av dem på de stora högtidsdagarna. Endast användandet och erfarenheten torde kunna utvisa om blott en psalmform eller två eller tre böra begagnas vid samma vesper.

Psalmernas messianism och kyrkoåret

Psaltaren har, i enlighet med Jesu och apostlarnas eget sätt att se på gamla förbundets skrifter (Luk. 24: 27, Apg. 10: 43, 1 Kor. 15: 3—4 m. fl.), ställts i *kristologisk belysning*. Det traditionella bruket att, då det gäller Psaltaren, hämta antifonen ur den förevarande psalmen eller någon annan av psalmerna har ersatts med ord ur N. T. med några få undantag. På samma sätt har valet av psalmer ur den svenska psalmboken liksom valet av omkväde ur N.T. skett på sådant sätt att Psaltarens psalm kommer att förstås i den kristna trons ljus. Då de flesta av psalmbokens 38 psalmparafraser (därvid har även nr 223 inberäknats) uteslutande har gammaltestamentligt stoff, har valet oftast gjorts bland sådana psalmer som icke äro bearbetningar av Psaltaren. F. ö. äro psalmparafrasernas trosmotiv så få, att de icke täcka mer än begränsade delar av kyrkoåret.

De i motionen framförda påpekandena av den liturgiska rikedom, som vesperordningen erbjuder, och de kyrkomusikaliska möjligheter den rymmer ha beaktats.

En avgörande brist hos den nuvarande aftonsången är att den i så ringa grad låter kyrkoåret komma till tals. En viss enformighet blir följden. Den saknar högmässans liturgiska rörlighet och dramatiska kraft.

Den kristologiska synen på psalmerna gör det möjligt att låta hela *kyrkoårets rikedom* spela upp i psalmvespern. Antifonier, omkväden, psalmer, hymner, reponsorier, versiklar förutom psalmsång och texter återspegla den heliga historien. Det har varit mig angeläget att utnyttja dessa möjligheter, även om på enskilda punkter inskränkningar måst företagas för att göra det enklare och lättare för den gudstjänstfirande församlingen att utföra ritualet.

Lekmäns medverkan

Till aftonsångens enformighet bidrager också att den lämnar den gudstjänstfirande menigheten alltför overksam. Den äldre generationen torde

sätta värde på dess stilla karaktär. För yngre personer, där behovet av att själv få göra en insats gör sig gällande, torde passiviteten kännas som ett tvång. Jag har tagit hänsyn härtill och även beaktat de vid 1934 och 1953 års kyrkomöten framlagda motioner, resp. nr 7 och nr 15, i vilka möjlighet till lekmäns medverkan vid gudstjänst föreslås, och har därför berett plats för *lekmannainsats* i psalmvesper. Den gamla formen av *försångare* och lektor, här kallad *skriftläsare*, har sålunda upptagits efter reformationstidens ordning, sådan den framgår av Laurentii Petri De officiis. Han skriver bl. a.: »Detta sistnämnda (läsningen av dagens evangelium i ottesången) bör därvid antingen försångaren eller någon annan av mera framskriden ålder läsa. De första läsningarna kunna däremot korgossarna eller ynglingarna utföra.» (Sveriges första evangeliska gudstjänstordning, utgiven av Nat. Fransén, Stockholm 1927, s. 33). Biskoparna Ysander och Aulén erinra därom i sin berörda motion. Det heter där: »Det kan erinras därom, att under reformationstidevarvet den på breviariet grundade sjungna vespern fortlevde så länge den kunde utföras med hjälp av domkyrkoskolornas sjungande djäknar.»

Försångaren biträder prästen i de musikaliska delar av psalmvespern som tillkomma liturgen. Skriftläsaren svarar för läsningen av dagens epistel med åtföljande responsorium. Denna ordning för lekmäns medverkan har prövats med stor framgång i den nutida tidegärden och utövas dagligen på många håll i vårt land. Det är befriande för prästen att icke ensam behöva bära upp hela gudstjänsten. Försångaren gör det möjligt för även den icke sångbegåvade prästen att hålla psalmvesper och ställer honom lika med den sjungande. Det torde få betraktas som en förlust att denna lekmannainsats i gudstjänstlivet försvann. Kanske kan man våga det antagandet att svenska kyrkans återlåtning till de fria samfunden i modern tid icke hade behövt bli så omfattande, om en dylik möjlighet att biträda i gudstjänstlivet hade fortlevt genom århundradena.

I likhet med förslaget till den Agende för en gemensam högmässoordning, som de evangelisk-lutherska kyrkorna i Tyskland antogo vid generalsynoden i Braunschweig 14—15 okt. 1954 föreslås en *korgrupp* av lekmannamedhjälpare åt prästen vid psalmvesper. Denna behöver icke utgöra en konstant grupp. Den kan omväxlande bestå av söndagsskolbarn, scouter, konfirmander, ungdom från studiecirklar, ungdomskretsar, hemgårdar eller utgöras av kyrkobröder, deltagare i bibelstudiegrupper o. s. v.

Den grupp som har att ansvara för psalmvespern, övas i samläsning och växelsång. En sådan korgrupp utesluter icke *kyrkokören*. Det är tvärtom angeläget att båda finnas. Den bör icke vara stor, förslagsvis 7—15 personer.

Alla dessa medhjälpare ha till uppgift att ge gudstjänstebesökarna stöd och uppmuntran till liturgisk samverkan. De äro alltså icke till för att ersätta församlingen, vilket endast må ske i sådana delar av liturgien, som bereda församlingen särskilda svårigheter. För att ange att de utgöra en del

av församlingen kunna de, liksom kyrkokören, taga plats på de främsta bänkarna i stället för i koret.

Lekmäns medverkan i denna form är icke vanlig i svenska kyrkan i denna tid i de offentliga gudstjänsterna men icke alldeles okänd. Den möter på sitt sätt i de alltmer förekommande ljusfesterna i samband med Kyndelsmässodagen. Principiellt skiljer den sig icke från kyrkokörens insats i svenskt gudstjänstliv. I den engelska kyrkan och i de protestantiska kyrkorna i Amerika är denna form av lekmannamedverkan allmän. Jag har även haft för ögonen att stora möjligheter öppna sig att på denna väg få in det s. k. frivilliga kyrkliga arbetet inom kyrkans murar, särskilt ungdomsarbetet, som eljest löper risk att bli självändamål, och att över huvud bereda lekmännen tillfälle att få göra en insats på ett väsentligt område i församlingslivet. Här föreligger ett *liturgiskt uppfostringsarbete,* som närmast åvilar prästerna.

Med tanke på att den dag redan är inne, då svenska kyrkans gudstjänster måste presentera sig i *television* är det ävenledes av vikt att dess gudstjänster icke framstå som ett enmanssystem.

Församlingens medverkan

Den liturgiska aktiviteten är ju inte blott en fråga om prästens och hans medhjälpares insats i gudstjänsten utan först och sist en församlingens angelägenhet. Huvudsträvan för sakkunnig har därför varit att, vare sig psalmvespern utföres i en enklare eller rikare form, finna sådana åtgärder att församlingens frimodighet väckes till att sjunga, bedja, tillbedja och bekänna och så uppfylla psalmsångarens ord: »Min själ och min kropp jubla mot levande Gud.» Det kan inte vara någon tillfällighet att psalmisten begagnar uttrycket kropp och icke blott själ, då han talar om att lova Gud i »Herrens gårdar». Först genom församlingens aktiva och naturliga deltagande i gudstjänsten skapas den mänskliga bredd och värma, som räddar gudstjänsten från såväl dött ceremoniväsen som likgiltighetens kyla.

Sakkunnig har för den skull eftersträvat att utforma sitt förslag till psalmvesper på sådant sätt att denna fritt kan utföras efter de lokala förhållandena. I de församlingar, där intresset för den gregorianska psalmodien inte finns, inskränker man sig till koralformen eller det responsoriala tillvägagångssättet. Där inte möjligheter föreligga för en rikare psalmvesper, får denna ett enklare utförande, som ej behöver överstiga den gudstjänstfirande församlingens förmåga. Det mesta få kanske i sådana fall försångaren och skriftläsaren jämte prästen eller denne ensam utföra av växelläsningar och bönesvar, men församlingen får ändock leva med i psalmer och böner, i lovsång och tillbedjan. Den dag behöver icke ligga fjärran, då blygheten övervunnits. Erfarenheterna från högläsningen av trosbekännelsen i högmässan tyda därpå.

Sakkunnig har som synes beaktat biskoparna Ysanders och Auléns i motionen framförda liturgiska och historiska synpunkter. Det har skett i medvetandet om att vårt gudstjänstliv för litet vädjar till gudstjänstbesökarnas personliga engagemang och i alltför ringa grad skänker gemenskap i en tid, då det gamla gemenskapssamhället i hög grad brutit samman och då människor känna sig rotlösa och ensamma. Det har legat mig om hjärtat att framlägga förslag till en psalmvesper, där den gudstjänstfirande församlingen kunde uppleva *kristen gemenskap*. Det har även skett i övertygelsen att det liturgiska Ordet — icke minst för sekulariserade människor — är en av de vägar, på vilka Guds röst når in i hjärtana, ja, i vissa fall utför en mission som fullbordar det predikade Ordets verk.

Församlingens medverkan förutsätter att kyrkan tillhandahåller *särtryck av psalmvespern* för gudstjänstdeltagarna.

Kyrkomusikaliska synpunkter

I 1914 och 1925 års Vesperalen gjordes för sin tid betydande försök att skapa en kyrkomusikaliskt rik vesper. Då dessa vespergudstjänsters blomstring blev kortvarig, torde det till stor del berott på att de hade en konsertmässig karaktär. Den gudstjänstfirande menigheten lämnades utanför liturgien och blev en åhörande församling. I och med Knut Peters († 1953) och Arthur Adells banbrytande arbeten Den svenska tidegärden (4:e upplagan, Lund 1952) och Antifonale till veckans tideböner (3:e upplagan, Lund 1949) har en ny situation skapats. Reformationstidens vesper och övriga tidegärder och gregorianska sång ha återuppstått i ursprunglig skönhet. Men den gregorianska vespern kan inte utföras som allmän gudstjänst utan att församlingen återigen ställs utanför väsentliga delar av det liturgiska skeendet.

Då kyrkomusiken spelar en så avgörande roll för vesperns användbarhet, har den kyrkomusikaliska sidan av psalmvespern ägnats mycken uppmärksamhet. Detta har skett så mycket hellre som vespern ju är den lovsjungande församlingens gudstjänst och bör göra sig förtjänt av namnet aftonsång. Följande synpunkter ha varit vägledande: att ge församlingen möjlighet att medverka även i de musikaliska delarna av gudstjänsten, att bereda konstmusiken, såväl den instrumentala musiken som den flerstämmiga körsången, en liturgisk uppgift och icke blott plats som inledande eller avslutande eller löst infogade moment i gudstjänsten., och att ta vara på Psaltarens egna musikanvisningar. Det betyder att gregoriansk koral och evangelisk kyrkovisa samt instrumental musik uppträda sida om sida. Den ofrånkomliga stilblandning som därvid uppstår och som redan föreligger i högmässan, bör man kanske icke beklaga. Den kan betraktas som en rikedom, såsom framgår av följande yttrande av domkyrkoorganisten H. Weman i dennes tidigare omnämnda utlåtande till domkapitlet i Uppsala 11.10.1952 beträffande en rikare musikalisk ordning för aftonsången: »Den lättrörliga psalmodien i psaltarställen och cantica kontrasterar fördelaktigt mot församlingssången i kyrkovisan.» Han tillägger: »Denna form av gudstjänst förutsätter medverkan av kyrkokör, vilket bör räknas som en förtjänst. Här skulle nämligen våra kyrkokörer erhålla betydelsefulla sånguppgifter i liturgien och därmed på ett särskilt sätt kunna känna sig delaktiga av ett gudstjänstsammanhang.»

Ingångsversiklarna och versikeln mellan hymnen och Magnificat äro så enkla och lätta att sjunga att församlingen utan svårighet bör kunna sjunga dem med stöd av försångaren och korgruppen, där sådan förekommer.

Det är i psalmodieringen och Marie lovsång som svårigheterna möta. För den skull ha *Psaltarens psalmer* uppställts i tre former: den antifonala, den

responsoriala och koralformen. Den först nämnda sjunges antingen gregorianskt eller flerstämmigt och utföres av kören, där man inte föredrar att låta församlingen eller korgruppen läsa den växelvis. I det responsoriala utförandet sjunger församlingen omkvädet, medan prästen eller försångaren läser eller reciterar psalmen på en ton som svarar mot omkvädet. Då omkvädet är valt de tempore, bör dess musik ansluta sig till kyrkoåret. Musiken bör vara så folklig, att den med lätthet och rörelse omfattas av församlingen. Särskilt i psalmer av lovsång och jubel torde omkvädet ha en plats att fylla, t. ex. påsktidens trefaldiga Halleluja. Omkvädet utföres första gången av försångaren ensam eller av kören. Därefter upprepas det av församlingen mellan psalmrecitationerna, i vissa fall lämpligen under instrumental musik eller med orgel. Psalmen må även kunna utföras av konstmusikaliska krafter, varvid församlingen dock fortfarande tilldelas omkvädet. Här nedan ges ett par exempel på musik till omkväden, vilka utan någon svårighet sjungits av församlingen i S:t Jacobs kyrka i Stockholm efter det att försångaren eller kören sjungit dem ett par gånger.

Advent:

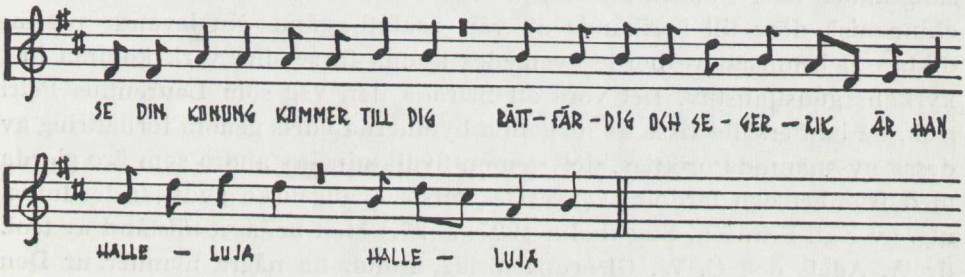

Fastan:

Den tredje psalmformen, koralformen, utföres så att försångaren eller prästen läser eller reciterar några verser ur Psaltarens psalm, varpå församlingen sjunger en korresponderande vers ur den svenska psalmboken. Det förfares på samma sätt i psalmens fortsättning. Denna form erbjuder inga svårigheter att utföra. I stället för att liturgen läser Psaltarens psalm, må kören kunna sjunga den till orgel och instrumental musik. Här må erinras om Psaltarens egna anvisningar, såsom Ps. 33: 2, 68: 25 f., 81: 3, 150. Församlingens psalmsång, kören och instrumentalmusiken bilda en

liturgisk enhet. Denna form borde kunna förläna psalmvespern den folkliga bredd, som kunde göra den till en missionerande gudstjänst.

Magnificat sjunges av kören. För enkelhetens skull har antifonen utelämnats.

Hymnen utgöres vanligen av en psalm ur den svenska psalmboken eller av en flerstämmig körhymn. Då den sjunges av församlingen, utföres den som växelsång, ett gammalt bruk som visat sig tacksamt att återuppliva. Antingen kan växelsången sjungas av församlingen ensam uppdelad på två hälfter eller kan den sjungas mellan kör och församling. I det senare fallet må kören kunna sjunga sina verser flerstämmigt. Därigenom undviker man att körens flerstämmiga sång av församlingen uppfattas som ett konsertmässigt inslag. I stället uppstår en liturgisk samverkan mellan kör och församling. För påsktiden är detta genomfört i den s. k. skottversens form, som på ett utomordentligt sätt låter kör och församling utgöra en liturgisk enhet i en stimulerande och folklig stil. Det vore tacknämligt, om flera folkliga sånger med biblisk text funnes att tillgå för andra kyrkoårstider. Måhända finnas de i den medeltida hymndiktningen, av vilken flera och förbättrade översättningar kunde göras. Måhända finnas de i den frikyrkliga sångskatten eller i andra länders psalmbestånd. I så fall öppnar sig här en ekumenisk dörr till berikande av vårt psalmbestånd. Nu levande psalmdiktare och tonsättare borde ävenledes kunna få se sina verk komma in i kyrkans gudstjänstliv. Det vore att beträda den väg som Laurentius Petri gick, då han ersatte vissa av de gamla hymnerna »dels genom förbättring av dessa nyssnämnda oriktiga, dels genom nydiktning av andra som äro gjorda med fromhet och lärdom». (Sveriges första evangeliska gudstjänstordning, utg. av Nat. Fransén, Stockholm 1927, s. 27.) Med benäget tillstånd av teol. dr A. Adell och C. W. Gleerups förlag, Lund, ha några hymner ur Den svenska tidegärden införts i anvisningarna för hymner.

Med dig vare ock Herren liksom *Amen* äro avsedda att sjungas blott i de fall att prästen sjunger salutationen och bönen. Om han läser dem, bör också församlingen använda talform. Eftersom Fader vår icke sjunges, följer därav att Amen icke kan utgöra ton till efterföljande Benedicamus. Organisten bör i stället efter det lästa Amen ge liturgen ton.

De enskilda momenten

Till ingång

Har formen O Gud, kom till min räddning. Herre skynda till min frälsning i anslutning till den svenska bibelöversättningen Psalt. 70: 2.

Ära vare Fadern avslutas med amen. Det traditionella Halleluja, resp. Lov vare dig, Kriste, ärans konung, har uteslutits för att ej komplicera ritualet.

Psalmer

Äro ordnade de tempore. Kyndelsmässodagen har gemensamt ritual med Trettondedagstiden, söndagen Septuagesima med Trefaldighetstiden II, Sexagesima med Reformationsdagen och Missionsdagen med Trettondedagstiden. Trefaldighetstiden upptager fem ritual: ett för Heliga Trefaldighets dag, ett för kyrkoårets slut (söndagarna 23 efter Tref. till och med Domssöndagen) samt tre fritt valbara om Glädjen i Gud, Trons prövning under frestelser och lidanden samt Tryggheten i Gud.

Psalmerna med antifoner, omkväden och psalmer ur den svenska psalmboken äro följande:

Advent:	Psalt.	89: 1—5, 72: 3—5, 12—13, 24: 3, 5, 7—8.
	Ant.	Matt. 21: 9 med Halleluja.
	Omkv.	Sakarja 9: 9 b med Halleluja, Halleluja.
	Sv. Ps.	223: 2—5.
Jul:	Psalt.	113: 1—6, 113: 1—8, 98: 1—6.
	Ant.	Luk. 2: 14.
	Omkv.	Luk. 2: 11 a med Halleluja, Halleluja; »eder» ersatt med oss.
	Sv. Ps.	61: 1.
Nyårsdagen:	Psalt.	89: 1—3, 14, 19, 113: 1—3, 113: 1—3, 5—8.
	Ant.	Hebr. 13: 8.
	Omkv.	Fil. 2: 9 b.
	Sv. Ps.	64: 1—2.
Trettondedagen:	Psalt.	117: 1—2, 96: 7—10, 72: 1—2, 4—5, 12—13, 19.
	Ant.	II Kor. 4: 6.
	Omkv.	Psalt. 117: 1.
	Sv. Ps.	242: 1—5, 9.

Fastan:
Psalt. 22: 2—7, 22: 2—9, 16—19, 22: 2, 8—9, 14—16, 24, 27.
Ant. Rom. 8: 32 a.
Omkv. Fil. 2: 8.
Sv. Ps. 86: 1, 3, 5.

Påsktiden:
Psalt. 118: 15—19, 118: 17—24, 111: 1—4, 9, 10 b.
Ant. II Tim. 1: 10 b.
Omkv. Luk. 24: 34 med trefaldigt Halleluja.
Sv. Ps. 107: 1, 4—5.

Kristi Himmelsfärdsdag:
Psalt. 110: 1—4, 110: 1—3, 110: 1—4.
Ant. Hebr. 8: 1 b.
Omkv. Kol. 3: 1 b.
Sv. Ps. 126: 1—4.

Pingst:
Psalt. 117: 1—2, 104: 4, 24, 29—30, 100: 1—5.
Ant. Vish. 1: 7 a, Joel 2: 32 a.
Omkv. II Kor. 3: 17 a med Halleluja, Halleluja.
Sv. Ps. 162.

Trefaldighetstiden I:
Psalt. 33: 1, 4, 8—12, 111: 1—4, 9, 99: 1—7, 9
Ant. Uppb. 4: 8 b.
Omkv. I Tim. 1: 17.
Sv. Ps. 27.

Trefaldighetstiden II:
Psalt. 36: 8—10, 92: 1—5, 63: 1—5, 6 b—8.
Ant. Joh. 16: 22 b med Halleluja.
Omkv. Efes. 5: 19 b med Halleluja.
Sv. Ps. 321: 1—3.

Trefaldighetstiden III:
Psalt. 25: 1, 16—18, 42: 1—6, 121: 1—8.
Ant. Matt. 11: 28.
Omkv. Upp. 22: 17 b.
Sv. Ps. 306: 1, 3.

Trefaldighetstiden IV:
Psalt. 23: 1—6, 73: 23—26, 62: 1—3, 6—9.
Ant. Joh. 14: 1.
Omkv. Psalt. 68: 20.
Sv. Ps. 311: 1, 3.

Trefaldighetstiden V:
Psalt. 39: 5—6, 8—9 a, 13, 90: 1—3, 5—9, 39: 5—6, 8—9 a, 13.
Ant. Matt. 26: 41 a, Matt. 24: 42 b.
Omkv. Luk. 12: 37 a.
Sv. Ps. 540: 1, 3.

Jungfru Marie Bebådelsedag:	Psalt.	111: 1—4, 111: 1—4, 9, 111: 1—4, 9 a, 10 b.
	Ant.	Luk. 1: 38.
	Omkv.	Luk. 1: 28 b.
	Sv. Ps.	62: 1, 3, 7.
Den helige Mikaels dag:	Psalt.	103: 19—22, 18: 30—37, 103: 17—22.
	Ant.	Upp. 7: 11 med uteslutande av »och omkring de äldste och de fyra väsendena».
	Omkv.	I Kor. 15: 57.
	Sv. Ps.	16: 4.
Alla helgons dag:	Psalt.	84: 6—8, 13, 84: 6—8, 13, 84: 5—8.
	Ant.	Upp. 7: 9 a »sedan fick jag se» ersatt med såg.
	Omkv.	Upp. 7: 17 a.
	Sv. Ps.	146: 1, 3, 5, 8.
Botdagen:	Psalt.	51: 3—5, 11—12, 32: 1—5, 130: 1—5, 7—8.
	Ant.	Luk. 15: 21 b.
	Omkv.	I Joh. 1: 9 a med förändring av »han» till Gud.
	Sv. Ps.	278: 1, 3, 5.
Reformationsdagen:	Psalt.	145: 10—13, 118: 20—25, 46: 1—8.
	Ant.	Ps. 119: 89.
	Omkv.	I Kor. 3: 11.
	Sv. Ps.	310: 1, 2, 6.
Tacksägelsedagen:	Psalt.	148: 1—5, 13, 100: 1—5, 150: 1—6, 67: 4—8.
	Ant.	Upp. 4: 11 a med Halleluja.
	Omkv.	Fil. 4: 20 med Halleluja.
	Sv. Ps.	11: 1—4, 497: 2—3.

Skriftläsning

Har sin plats närmast efter psalmerna enligt traditionell ordning och upptager blott *en* läsning. I överensstämmelse med föreskriften i Laurentii Petri De officiis består den icke av Capitulum utan av fullständig textläsning. Denna utgöres av söndagens epistelteXt. Bruket att även läsa en gammaltestamentlig text har icke upptagits för att vinna korthet.

Responsorium

Utgöres av ett för hela kyrkoåret gemensamt för att underlätta församlingens utantilläsning i detta moment. Orden äro hämtade ur Psalt. 119: 89, 90, 105.

Hymn

Är vanligen hämtad ur den svenska psalmboken med hänsyn till att den är avsedd att i allmänhet sjungas av församlingen. Den är på högtidsdagarna vald efter kyrkoårstiden. För de övriga söndagarna utgöres den av psalmerna 239 och 445. I övrigt se *Hymner*.

För Fastan utgöres hymnen av Crux fidelis (Den svenska mässboken II, s. 107), för Påsktiden av Wipos sekvens Jesus Kristus, påskalammet med skottversen Krist är uppstånden, för Alla Helgons dag av Till den oförgängligt rika (Den svenska tidegärden, s. 257), för Reformationsdagen av fem verser ur En klar och stilla ström (Den svenska tidegärden, s. 276).

Hymnen kan även vara annan, för dagen lämplig, valfri kyrklig hymn.

Versiklar

Ha behållits efter traditionell ordning för att utgöra ett mellanled mellan hymnen i kyrkovisans stil och Magnificat i gregoriansk ton. De tre versikelparen äro hämtade ur Psalt. 71: 8, Jesaja 53: a, II Tim. 1: 10.

Magnificat

Jungfru Marie lovsång, Luk. 1: 46—55, har fått sin plats före predikan, varigenom psalmvespern får en naturlig indelning i tre avdelningar: lovsång, predikan, bön. Även kyrkomusikaliskt medför denna anordning en större enhetlighet, i det att samtliga gregorianskt utförbara delar föras samman i en avdelning. Å andra sidan kan en mindre lycklig kyrkomusikalisk sammanställning därigenom uppstå, nämligen i de fall då hymnens musikaliska art har svårt att förena sig med det gregorianska Magnificat. I sådana fall torde böra övervägas, om Magnificats plats ej bör vara efter akten på predikstolen.

Under Fastan ersättes Magnificat med Guds rena Lamm, oskyldig, som därigenom kommer att tjäna som predikstolspsalm. Denna har eljest utelämnats med hänsyn till att såväl hymn som Magnificat omedelbart föregå predikan.

Predikan

Dess plats. Av de fyra möjligheterna att placera predikan: omedelbart före vespern med en inledande psalmsång, omedelbart efter skriftläsningen, omedelbart efter hymnen eller omedelbart efter Magnificat har den sista anordningen föredragits av skäl, som delvis redovisats under närmast ovanstående moment. Att förlägga predikan utanför psalmvespern för att vinna en enhetligare liturgi förefaller obehövligt. Den kan tvärtom komma att utgöra ett samlande avbrott i det liturgiska skeendet och ett naturligt mellanled till böneavdelningen. Med predikans placering efter Magnificat

bereder man också församlingen möjlighet till psalmsång omedelbart efter predikan, vilket torde svara mot ett behov och en vana från högmässa och andra gudstjänster.

Dess text. Psalmvespern följer samma ordning som gäller för aftonsång. Se i övrigt Förslag till friare ordning ifråga om text vid aftonsång.

Böner

Utmärkas av strävan efter en objektiv stil och tillika av en personlig och av innerlighet buren anda. För den skull ha bönerna antingen litaniekaraktär eller kollektans typ eller precesform och kräva den gudstjänstfirande församlingens medverkan i form av bönerop och amen-svar. Därjämte har tyst bön införts, bl. a. med tanke på att prästen må kunna föreslå förböner för den egna församlingen, helgedomen, för väckelse, förnyelse etc.

Tre allmänna kyrkoböner föreslås avsedda för olika kyrkoårstider. Samtliga ha den allmänna kyrkobönens innehåll och uppbyggnad efter gammal ordning: för kyrka, överhet, nödställda. Litaniebönen *Evige, allsmäktige Gud* återfinnes i 1925 års Vesperale. Den för Fastan föreslagna bönen i precesform har upptagit den gamla ordningen med inledande Herre, förbarma dig och Fader vår samt med avslutande kollektböner, varav den ena utgöres av dagens kollekta efter gammal och allmänkyrklig tradition. Därigenom förbindes vespern med högmässan och framträder kyrkoårskaraktären. Bönen *O Gud, du som* återgår med undantag för den inledande bönen på böner vid Evening service och på Remembrance Sunday i Book of Common Order of the Church of Scotland, ss. 50—74, 229, (London 1952) och utgör fria bearbetningar. Ingångsbönen O Gud, du som denna dag har vederkvickt oss är en översättning av en tysk bön Herr dreieiniger Gott, der Du uns und Deine ganze Christenheit, som återfinnes i Chorgebet, s. 134, utgiven av Otto Brodde (Kassel 1953). — Böneordet Och låt vårt rop komma inför dig återgår på Psalt. 88: 3.

Tackom och lovom

Har erhållit den traditionella utformningen från högmässan med trefaldigt Halleluja även för Fastan för att icke inverka förvirrande på församlingen.

Välsignelsen

Den aronitiska välsignelsen har ersatts med en slutönskan för att avsiktligt bryta med högmässans traditionella slut.

Den typografiska uppställningen följer kyrkohandbokens. De tre psalmformerna och bönerna ha uppställts efter mönster av Litanian.

Tiden för aftonsång

1686 års kyrkolag föreskriver: »Till aftonsången ringes klockan ett, men tillsamman halv tu.» Genom KCBr 3 dec. 1823 gavs församlingarna frihet att utan hinder av kyrkolagen »med deras kyrkoherdar överenskomma om den tid för gudstjänstens början, som för varje ort kan finnas lämplig». Dock skola sådana överenskommelser först »av vederbörande konsistorier blivit prövade och fastställda», innan de äga giltighet. Tiden för aftonsång är alltså icke generellt fastställd i lag. Slutligen äger domkapitel förordna, enligt lag 25 april 1919, »då omständigheterna därtill föranleda, efter vederbörande församlings hörande, att i stället för föreskrivna ottesångs- och aftonsångsgudstjänster andra offentliga andaktsstunder skola hållas å lämplig tid och plats».

Såväl motionärerna angående alternativt aftonsångsritual som beredningsutskottet i sitt betänkande över motionen anse att en bidragande orsak till aftonsångens svaga ställning i svenskt gudstjänstliv torde vara tidpunkten för dess hållande. Beredningsutskottet föreslår en senare tidpunkt än den nuvarande, »med hänsyn till den förändring av levnadsvanorna som i vår tid ägt rum».

Domkapitlen i Lund och Göteborg, som i likhet med övriga domkapitel anmodats inkomma med utlåtande över kyrkomötets underdåniga skrivelse till Kungl. Maj:t angående alternativt aftonsångsritual, ha även yttrat sig angående tiden för aftonsång. Lunds domkapitel skriver: »Beträffande den nu tillämpade aftonsångstiden torde en ändring härutinnan böra bero av förhållandena i varje särskilt fall.» Göteborgs domkapitel säger: »Det torde icke vara påkallat eller välbetänkt med fastställandet av en för riket gemensam aftonsångstid — vilket motionärerna icke heller torde ha åsyftat. Lokala traditioner och hänsyn få här vara de avgörande. Det kan sålunda tänkas, att aftonsången vore betjänt av att flyttas till en tidigare tidpunkt och icke blott till en senare, som motionärerna tänkt sig.» Domkapitlet motiverar detta förslag med »hemmens behov att i lugn och ro få idka familjeliv på söndagskvällen».

För att i någon mån vinna klarhet i frågan om tidpunkten för aftonsång har jag utsänt ett frågeformulär till 192 församlingar, där aftonsång kunde förväntas förekomma. Frågeformuläret upptog frågorna:

1. Förekommer aftonsång i Eder kyrka? 2. Ungefärliga antalet besökare? 3. Är det Eder mening att tiden för den är olämplig? 4. Vilket klockslag borde enligt Eder uppfattning vara passande med hänsyn till nuvarande levnadsvanor?

Av de 192 tillfrågade församlingarna ha 175 svarat.

Av dessa hålles aftonsång söndagligen i 107 församlingar.

Av återstående 68 församlingar hålles aftonsång icke alls i 31 fall, i 25 på vissa högtidsdagar och i 12 fall i form av ungdomsgudstjänster, musikandakter m. m. vid speciell anledning.

Redovisning för de 107 församlingar, där aftonsång hålles söndagligen ges i följande översikt.

Fråga 1.

Av 107 församlingar hålla

74	församlingar	eller	69	%	aftonsång kl	18
25	»	»	24	»	»	» 17
2	»	»	1,5	»	»	» 19
3	»	»	2,5	»	»	» 19.30
1	»	»	1	»	»	» 18 och 19 (växelvis)
1	»	»	1	»	»	» 18 och 19.30 (växelvis)
1	»	»	1	»	»	» 20

Fråga 2.

Medeltalet besökare i 104 församlingar är 66 personer. Tre församlingar uppge de svårbedömbara siffrorna 4—150, 50—400 samt 100—500, dessa äro inte medräknade i ovanstående medeltalsberäkning.

Av dessa 104 församlingar ha

15	församlingar	eller	14	%	100	aftonsångsdeltagare	eller	däröver	
13	»	»	13	»	mellan	75	och	99	aftonsångsdeltagare
27	»	»	25	»	»	50	»	74	»
34	»	»	33	»	»	25	»	49	»
5	»	»	5	»	»	10	»	24	»
10	»	»	10	»	under	10	aftonsångsdeltagare.		

Att medeltalssiffran blir så hög beror väsentligt på den stora besöksfrekvensen i församlingar i Göteborg och i andra västkuststäder.

Fråga 3 och 4.

Av 74 församlingar, som ha aftonsång kl 18, anse 53 st eller 71,25 % att tiden är lämplig, medan 21 st eller 28,75 % anse att tiden är olämplig och föreslå följande:

5	församlingar	föreslå	tiden	kl 19
6	»	»	»	» 19.30
2	»	»	»	» 19 eller 19.30
2	»	»	»	» 19.30 eller 20
1	»	»	»	» 19 eller 20
2	»	»	»	» 20
1	»	»	»	» 21
2	»	anse kl 18 som olämplig tid utan att angiva annan tid.		

Av de 25 församlingar, som ha aftonsång kl 17, anse 18 st eller 72 % att tiden är lämplig, medan 7 st eller 28 % anse att tiden är olämplig och föreslå följande:

3	församlingar	föreslå	tiden	kl	18
1	församling	»	»	»	18 för vintertiden och
				»	20 » sommartiden
1	»	»	»	»	19 eller 19.30
1	»	»	»	»	19 eller 20
1	»	»	»	»	19.30.

Två församlingar ha aftonsång kl 19 och anse den tiden lämplig.

En församling alternerar med aftonsångstiderna 18 och 19 och anser detta lämpligt.

En församling alternerar med aftonsångstiderna 18 och 19.30 och anser detta lämpligt.

Tre församlingar ha aftonsång kl 19.30, varav två anse tiden lämplig, medan den tredje anser tiden olämplig utan att angiva annan tid, som skulle vara lämpligare.

En församling, som har aftonsång kl 20 anser tiden olämplig och föreslår kl 19.30.

I denna sammanfattning ha endast medtagits uppgifter lämnade av församlingar, där aftonsång regelbundet firas varje söndag.

Många av de tillfrågade ha givit värdefulla kommentarer och upplysningar. Om man försöker att med hjälp av dessa och ovan angivna siffror draga några allmängiltiga slutsatser, torde man kunna ange dem så:

För den äldre generationen är aftonsångstiden kl 18, i vissa fall 17, lämplig. För den yngre synes en senare tidpunkt, kl 19.30 eller 21, vara att föredraga. Sommartid är ett senare klockslag än kl 18 att föredraga även för äldre personer.

Den nuvarande aftonsångens typ är lämpad för äldre, och når icke utanför kyrkfolkets krets. Då aftonsång utbytes mot gudstjänst med rikare musikaliskt inslag, samlar den i allmänhet betydligt större skaror än vanlig aftonsång. I många av de ovan angivna besökarsiffrorna syns det förhållandevis höga medeltalet uppnås tack vare det rikare deltagandet vid aftonsång av speciell karaktär. Även där aftonsång utbytes mot nattvardsgång stiger besökssiffran.

Med anledning av ovan anförda vill jag föreslå *att* aftonsång i nuvarande skick behålles vid traditionell tid, *att* psalmvesper eller annan musikaliskt

rikare kvällsgudstjänst hålles vid tiden kl 19.30 samt *att* tillstånd lämnades att i stället för aftonsång hålla nattvardsgudstjänst enligt högtidligare ordning (kyrkohandboken kap. 1, avd. 5) men med kyrie, laudamus, offertorium, sanctus och agnus dei utförda av kyrkokören efter någon av de s. k. koralmässor, som såväl inhemska som utländska musiker tonsatt eller kunna komma att tonsätta.

FRIARE ORDNING I FRÅGA OM TEXT FÖR PREDIKAN VID AFTONSÅNG

I kyrkomötets underdåniga skrivelse till Kungl. Maj:t angående alternativt aftonsångsritual har kyrkomötet ävenledes hemställt att »i viss utsträckning friare ordning i fråga om texter för predikan måtte medgivas för aftonsång». Den nu gällande kyrkohandboken medger redan att »under Fastan predikan må kunna hållas över något stycke ur *Vår Herres Jesu Kristi lidande*» i samordning med veckogudstjänsternas passionspredikningar. Då kyrkomötets berörda skrivelse icke avser förändring i evangelieboken och då full frihet att välja text är utesluten, synas följande möjligheter återstå: antingen att genomgå en bibelbok, särskilt då ur det i perikoperna alltför ringa företrädda Gamla Testamentet, under en följd av aftonsångsgudstjänster eller att ersätta predikan över aftonsångstexten med genomgång av kateketiskt lärostoff i en fortlöpande följd.

Huvudinvändningen mot en fortlöpande serie av bibliskt eller kateketiskt innehåll är att man genom en sådan anordning förlorar sambandet med kyrkoåret. Predikningar i fortlöpande följd ha därjämte den olägenheten att, om de för enhetlighetens skull hållas av en och samme präst, denne under en längre tid kommer att vara avstängd från att predika i högmässan.

Ett sätt att bereda lättnad i texttvånget utan att förlora kyrkoårsrytmen vore att ge predikanten frihet att välja text i anslutning till dagens firningsämne de år, då episteln utgör predikotext, på sådant sätt att kyrkans lära framträdde i biblisk belysning. En begränsning till de epistolära texterna bör göras, dels emedan dessa synas erbjuda de största homiletiska svårigheterna, dels emedan det inre sambandet mellan dem och dagens evangelium ej sällan är ringa, stundom obefintligt, varför de tempore principen inte alltid framträder i episteln. Genom ett friare textval av denna art gåve man motionärerna för alternativt aftonsångsritual rum för deras tänkvärda strävan att förläna aftonsångspredikan »en större spännvidd och i vissa fall karaktären av en mera upplysande förkunnelse».

En viss lättnad i texttvånget även för andra och tredje årgångens texter borde kunna beredas under Trefaldighetstiden, då kyrkoårskaraktären är mindre framträdande, däremot icke under den festligare delen av kyrkoåret. I stället för predikan över den föreskrivna aftonsångstexten må genomgång av kateketiskt ämne kunna ske, dock med utgångspunkt i bibeltext vald i anslutning till det kateketiska ämnet.

Med stöd av ovan anförda vill därför sakkunnig föreslå att följande tillägg göras för införande under mom. 2 i kyrkohandbokens kap. 1, avd. 3:

Då aftonsångens text utgöres av dagens epistel, må denna kunna utbytas mot text fritt vald i anslutning till dagens firningsämne.

Under Trefaldighetstiden må predikan över aftonsångens text kunna utbytas mot kortfattad, i sammanhängande följd skeende utläggning av de *Tio budorden, Trosbekännelsen, Herrens bön, Dopet, Nattvarden* eller *Skrift-termålet.*

KUNGL. BIBL.
- 5 SEP 1956
STOCKHOLM

Statens offentliga utredningar 1956

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Kommunalförvaltning.

Städernas donationsjord. [7]
Kommunalförbund och indelningsändringar. [19]

Statens och kommunernas finansväsen.

Förenklad statsbidragsgivning. [8]
Tulltaxa. Förslag till 1952 års tulltaxekommitté. 1. Allmänna synpunkter. [14] 2. Detaljmotivering. [15] 3. Taxan. [16]

Politi.

Nationalekonomi och socialpolitik.

Åldringsvård. [1]
Statsägda aktiebolag i Sverige. [6]
Penningvärdeundersökningen. 3. Investeringsverksamhet och sparande. Balansproblem på lång och kort sikt. [10]
Utredningen om kortare arbetstid. [20] Bilagor. [21]

Hälso- och sjukvård.

Allmänt näringsväsen.

Frågan om fortsatt samarbete mellan staten och TGO i LKAB. [9]

Fast egendom. Jordbruk med binäringar.

Fiskhandeln i Sverige. [2]
Statens stöd åt växtförädlingen m.m. [4]
Fiskeområde. [17]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Industri.

Atomenergien. [11]

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Standardtariffer för detaljdistribution av elektrisk kraft. [5]

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Restaurering av Uppsala domkyrka. [3]
Bihang till kyrkohandboken. [12]
Konstbildning i Sverige. [13]
Seminarieorganisationen. 1. [18]
Alternativt aftonsångsritual. [22]

Försvarsväsen.

Utrikes ärenden. Internationell rätt.

IDUNS TRYCKERIAKTIEBOLAG ESSELTE AB
STOCKHOLM 1956